

SCHADEVERGOEDING GEWEZEN
VERDACHTEN

*ART. 529, 530 EN
533 SV*

BIJGEWERKT: MAART 2020

INHOUDSOPGAVE

Woord vooraf	3
§ 1. Inleiding	5
§ 2 Ontvankelijkheid	6
§ 2.1 Formele vereisten	6
§ 2.2 Materiële vereisten	9
§ 3 Schade	19
§ 3.1 Kosten in verband met reis- en verblijf	19
§ 3.2 Schade in verband met tijdsverzuim	20
§ 3.3 Kosten in verband met rechtsbijstand	21
§ 4 Billijkheidscorrectie	25
§ 4.1 Gronden van billijkheid	25
§ 4.2 Maatstaf schadevergoeding	36
Hoofdstuk II: vergoeding ex art. 529 Sv	44
§ 1. Inleiding	44
§ 2. Ontvankelijkheid	45
§ 2.1 Formele vereisten	45
§ 2.2 Materiële vereisten	45
§ 3. Kosten	47
§ 3.1 Soorten	47
§ 3.2 Afwijkende kostenregeling	49
§ 4. Maatstaf	50
Hoofdstuk III: vergoeding ex art. 533 Sv	51
§ 1. Inleiding	51
§ 2 Ontvankelijkheid	52
§ 2.1 Formele vereisten	52
§ 2.2 Materiële vereisten	52
§ 3 Schade	55
§ 3.1 Gevallen	55
§ 3.2 Soorten	59
§ 4 Billijkheidscorrectie	62
§ 4.1 Gronden van billijkheid	62
§ 4.2 Maatstaf schadevergoeding	71
Bijlage: stroomschema beoordeling schadeverzoeken	78

Bijlage: LOVS-afspraken (maart 2020)92

Hoofdstuk I: vergoeding ex art. 530 Sv

§ 1. INLEIDING

Ingevolge art. 530 Sv kan een gewezen verdachte in bepaalde gevallen aanspraak maken op vergoeding van de door hem gemaakte proceskosten. Het gaat hier om de gevallen waarbij aan verdachte geen straf of maatregel is opgelegd. De vergoeding kan betrekking hebben op:

- de reis- en verblijfskosten in verband met het onderzoek en de behandeling van de zaak;
- de schade die de gewezen verdachte ten gevolge van tijdsverzuim door de vervolging en de behandeling van de zaak ter zitting daadwerkelijk heeft geleden;
- de kosten van een raadsman.

Hieronder wordt de relevante jurisprudentie behandeld welke inzicht geeft in de wijze waarop de rechter invulling geeft aan de vereisten van art. 530 Sv. De keuze voor de volgorde van bespreking is gebaseerd op de behandelingsvolgorde binnen een verzoekschrift-procedure. Eerst wordt aandacht besteed aan de ontvankelijkheidskwesties. Vervolgens wordt de schade die voor vergoeding in aanmerking komt onder de loep genomen. Ten slotte wordt ingegaan op de billijkheidscorrectie.

§ 2 ONTVANKELIJKHEID

In deze paragraaf wordt ingegaan op de ontvankelijkheidskwesties. Hieronder vallen zowel de formele als materiële vereisten. Het verdient de voorkeur om bij de beoordeling van het verzoekschrift met de formele vereisten te beginnen.

§ 2.1 FORMELE VEREISTEN

Aan de formele vereisten moet zijn voldaan alvorens het verzoekschrift ontvankelijk kan worden verklaard. Deze hebben betrekking op de termijn waarbinnen het verzoekschrift ingediend moet worden ende persoon van de indiener.

Aanvangstermijn

Het verzoekschrift moet schriftelijk worden ingediend binnen drie maanden na beëindiging van de zaak. Voor de berekening van de drie maanden termijn is het bepaalde in de Algemene Termijnen Wet (hierna: ATW) van belang.

Vonnis

De drie maanden termijn begint te lopen vanaf het moment dat het vonnis onherroepelijk is geworden en/of de gewezen verdachte van de beëindiging kennis heeft genomen of redelijkerwijs aangenomen kan worden dat hij daarvan op de hoogte is (Hof Den Haag 31 juli 2014, [ECLI:NL:GHDHA:2014:2816](#) en Hof Arnhem 25 november 1981, NJ 1982/163). Een vonnis wordt onherroepelijk na het verstrijken van veertien dagen.

Kennisgeving van niet verdere vervolging (art. 246 Sv)

Bij een kennisgeving van niet verdere vervolging begint de termijn te lopen nadat de kennisgeving is betekend (Hof Arnhem 1 juni 2012, [ECLI:NL:GHARN:2012:3966](#)).

Indien de kennisgeving van niet verdere vervolging wordt gewijzigd, dan gaat de termijn van drie maanden na de tweede uitgegane kennisgeving van niet verdere vervolging opnieuw lopen (Hof Arnhem 28 januari 1998, NJ 1998, 430).

Aan een aankondiging respectievelijk overeenkomst dat er een kennisgeving zal uitgaan, komt geen betekenis toe, omdat daarmee nog geen formele kennisgeving van niet verdere vervolging tot stand is gekomen die als zodanig aan verzoeker op de daarvoor vereiste wijze bekend was gemaakt (Hof Amsterdam 10 december 2010, [ECLI:NL:GHAMS:2010:B07691](#)).

Buitenvervolginstelling (art. 250 Sv)

De wettekst doet vermoeden dat de termijn vanaf de dag van de beslissing tot een buitenvervolginstelling een aanvang neemt. Dat kan echter tot onbillijke uitkomsten leiden. Indien het hoger beroep van het OM wordt ingetrokken, neemt de termijn van drie maanden een aanvang vanaf de datum van betekening aan de verdachte van de mededeling van de intrekking van het hoger beroep of vanaf de dag waarop zich een omstandigheid heeft voorgedaan waaruit voortvloeit dat de intrekking aan de verdachte bekend is (vgl. Hof 's-Gravenhage 10 juni 2011, [ECLI:NL:GHSGR:2011:BT2768](#)).

Sepot

Indien een zaak wordt geseponneerd, zonder dat een kennisgeving van niet verdere vervolging uitgaat, rijst de vraag of de dag waarop de beslissing is genomen dan wel de dag waarop de gewezen verdachte van de beslissing kennis heeft genomen, als dag geldt waarop de termijn gaat lopen. De rechters beantwoorden deze vraag verschillend.

Volgens sommige rechters begint de termijn te lopen op het moment dat de officier van justitie beslist de zaak onvoorwaardelijk te seponeren (Rb. Haarlem 2 april 2009, [ECLI:NL:RBHAA:2009:BI2483](#); Rb. Roermond 9 februari 2011, [ECLI:NL:RBROE:2011:BP4831](#) en Hof Arnhem 27 oktober 2010, [ECLI:NL:GHARN:2010:BO2005](#)). Andere rechters nemen als begin van de termijn het moment waarop de beslissing aan de verdachte wordt medegedeeld (Hof Amsterdam 11 juli 2002, [NbSr 2003, 141](#); Rb. Breda 23 mei 1977, NJ 1977, 609; Rb. Amsterdam 28 april 2009, [ECLI:NL:RBAMS:2009:BI2606](#) en Hof 's-Gravenhage 17 oktober 1996, NJ 1997, 97).

Het Hof Leeuwarden is van oordeel dat een zaak ook kan eindigen door de uitdrukkelijke mondelinge toezegging van de officier van justitie de verzoeker niet verder te vervolgen. Dat het OM heeft nagelaten om desgevraagd een schriftelijke bevestiging van deze toezegging aan de raadsman te doen toekomen, doet daar volgens het hof niet aan af (Hof Leeuwarden 13 maart 2009, [ECLI:NL:GHLEE:2009:BH6266](#)).

Met het enkele feit dat de raadsman op de hoogte is gebracht van het feit dat de zaak is geseponneerd, is de bekendheid bij de gewezen verdachte zelf nog niet gegeven. Het gaat dus om het moment waarop kan worden aangenomen dat de gewezen verdachte zelf op de hoogte raakt van een sepotbeslissing (Hof Amsterdam 25 maart 2009, [NbSr 2009, 175](#)).

Het Hof Amsterdam is van oordeel dat een latere wijziging door het OM van de sepotcode (na verstrijken drie maanden termijn) niet meebrengt dat opnieuw een termijn van drie maanden gaat lopen ([Hof Amsterdam 2 april 2019, ECLI:NL:GHAMS:2019:2481](#)).

Als de vervolging nog niet is aangevangen op het moment dat de officier van justitie de zaak seponneert, dan hoeft hij dat niet aan de verdachte mee te delen. De vraag is of een dergelijk sepot de zaak al laat eindigen of dat, vooreen verzoek om schadevergoeding kan worden ontvangen, het einde van de zaak officieel moeten worden vastgesteld via een beschikking van de rechtbank op voet van art. 36 Sv. Het hof Arnhem heeft inderdaad een verklaring van beëindiging geëist alvorens het verzoek om schadevergoeding ontvankelijk te achten (Hof Arnhem 24 februari 1978, NJ 1978, 293). Vanaf de dag dat die verklaring is gegeven, heeft de gewezen verdachte nog drie maanden om zijn verzoek in te dienen. Dit probleem kan in de praktijk worden omzeild door het verzoek om schadevergoeding mede op te vatten als een verzoek om een verklaring dat de zaak is geëindigd.

In geval van een voorwaardelijk sepot kan de verzoeker niet eerder voor een schadevergoeding in aanmerking komen dan nadat de proeftijd is verstreken zonder dat de verzoeker de algemene voorwaarde heeft overtreden (Rb. Utrecht 19 februari 2008, [NbSr 2008, 169](#); anders Rb. Zwolle 17 september 2003, [NbSr 2003, 462](#)). Een zaak is niet beëindigd zolang de proeftijd van twee jaar van de strafrechtelijke bemiddelingsovereenkomst niet is verstreken (Rb. Maastricht 28 mei 2008, [NbSr 2008, 477](#); Hof 's-Hertogenbosch 10 november 2008, [NbSr 2008, 468](#)).

Verklaring dat de zaak geëindigd is (art. 36 Sv)

Vanaf de dag dat die verklaring is gegeven, heeft de gewezen verdachte drie maanden om zijn verzoek in te dienen.

Twijfelgevallen

De onzekerheid in de aanvang van de drie maanden termijn dient in het voordeel van de gewezen verdachte te worden uitgelegd (vgl. Hof Den Haag 31 juli 2014, [ECLI:NL:GHDHA:2014:2816](#) en Hof Arnhem 25 november 1981, NJ 1982/163). Het feit dat de raadsman al eerder op de hoogte was van het einde van de zaak, maakt de situatie niet anders (Hof Amsterdam, 11 juli 2002, NbSr 2003, 141). Integendeel, indien de raadsman niet in kennis is gesteld van de beëindiging van de zaak, waarbij dit wel is voorgescreven, begint de termijn van drie maanden pas te lopen vanaf het moment dat de raadsman van de beëindiging kennis heeft genomen (vgl. Hof 's-Hertogenbosch 2 december 1995, NJ 1996, 155).

Persoon van indiener

De eerstaangewezen persoon die het verzoek om schadevergoeding bij het OM kan indienen is de benadeelde; ofwel de gewezen verdachte. Het komt echter vaak voor dat het verzoekschrift door de advocaat van de gewezen verdachte wordt ingediend. Ook de erfgenamen kunnen in bepaalde gevallen het verzoek indienen.

Gewezen verdachte

Volgens de wettelijke regeling dient het verzoek door de verdachte zelf te worden ingediend (HR 27 juni 1972, NJ 1972, 396). Dat betekent dat het verzoekschrift door de gewezen verdachte moet worden ondertekend. Hierbij is het niet relevant wie het verzoek ter griffie indient of wie het verzoek opstuurt (HR 5 november 1991, NJ 1992/482).

In geval van een verdachte die jonger dan zestien jaar is, is (naast de raadsman) een wettelijke vertegenwoordiging nodig (Hof Amsterdam 23 oktober 1991, NJ 1992, 162).

Raadsman

De gewezen verdachte kan zich doen bijstaan door een advocaat. Deze treedt niet op als raadsman omdat zijn cliënt geen verdachte meer is. De advocaat heeft dan ook niet het recht een verzoekschrift als gemachtigde van de cliënt in te dienen. Een verzoek tot toepassing van dit artikel dient daarom door de gewezen verdachte zélf te worden ingediend (zie hierboven).

Indien de handtekening van de gewezen verdachte ontbreekt, maar tijdens de behandeling in de raadkamer blijkt dat het verzoek door de verdachte wordt ondersteund, wordt het verzoek ontvangen (vgl. HR 5 november 1991, NJ 1992, 482 en HR 2 februari 1993, NJ 1993, 553). Hieraan staat niet in de weg dat het raadkameronderzoek pas plaatsvindt na het verstrijken van de termijn voor indiening van het verzoek (HR 2 februari 1993, NJ 1993, 553). Bij een vreemdeling die uit het land is gezet, is de indiening door een advocaat mogelijk (Rb. Amsterdam 6 november 1987, NJ 1988, 499).

Na het verstrijken van de driemaandetermijn kan het verzuim worden hersteld óf door het verschijnen van de verzoeker ter zitting (Hof Arnhem 18 maart 2005, [ECLI:NL:GHARN:2005:BG6061](#)) óf door het indienen van een tweede door de verzoeker ondertekend verzoekschrift (Rb. Utrecht 8 september 2005, [NbSr 2005/524](#)).

Erfgenamen

Indien de gewezen verdachte na het indienen van het verzoek is overleden, geschiedt de toekenning van de gevraagde vergoeding ingevolge art. 530 lid 5 Sv ten behoeve van de erfgenamen. Ook ingevolge art. 530 lid 1 Sv kan de vergoeding ten behoeve van de erfgenamen geschieden.

Volgens art. 533 lid 6 Sv kan een verzoek om vergoeding van door de gewezen verdachte geleden schade ook door zijn erfgenamen worden gedaan. Dit geval doet zich voor als de zaak eindigt door het overlijden van de verdachte of als de zaak om een andere reden eindigt en de verdachte overlijdt binnen drie maanden daarna. Het verzoek van de erfgenamen dient ook binnen de termijn van drie maanden na het einde van de zaak te worden ingediend. In dit geval blijft vergoeding voor immateriële schade achterwege. Toekenning van materiële schadevergoeding vindt plaats aan de erfgenamen. Als de gewezen verdachte zelf het verzoek indient maar overlijdt voordat er onherroepelijk op is beslist, geschiedt de toekenning niet 'aan' maar 'ten behoeve van' de erfgenamen. Immateriële schade kan in dit geval worden vergoed.

§ 2.2 MATERIËLE VEREISTEN

Een verzoek tot schadevergoeding kan uitsluitend worden ingediend wanneer de strafzaak zonder oplegging van straf of maatregel is geëindigd. De vraag is dan ook wat er onder de strafzaak dient te worden verstaan en wanneer kan de zaak als geëindigd worden beschouwd.

Het begrip 'zaak'

De zaak is al datgene waarop het rechtsgeding betrekking heeft (HR 8 mei 2001, [ECLI:NL:HR:2001:AB1502](#)). Als een dagvaarding uitgebracht is, bepaalt die de grenzen van het rechtsgeding. Onder het begrip 'zaak' dient niet alleen strafvervolgning te worden begrepen, maar ook een strafrechtelijk onderzoek dat zich slechts in de opsporingsfase bevindt (Hof 's-Gravenhage 23 april 1998, NJ 1998, 540). Ook verschillende beklagprocedures worden gezien als een zaak in de zin van art. 530 Sv. Hieronder volgt een overzicht van de jurisprudentie met betrekking tot het zaaksbegrip.

Dagvaarding

De regel is dat de inleidende dagvaarding de grenzen van het rechtsgeding bepaalt (HR 8 mei 2001, [ECLI:NL:HR:2001:AB1502](#)). Dat betekent dus dat de zaak eindigt zonder oplegging van straf of maatregel als voor geen van de cumulatief ten laste gelegde feiten een straf of maatregel wordt opgelegd. Voeging maakt twee zaken tot één zaak, splitsing heeft het tegenovergestelde resultaat. Ook de beslissing van de rechtbank tot gegrond verklaring van het bezwaarschrift tegen de dagvaarding moet voor de toepassing van een schadevergoedingsregeling feitelijk als splitsing van de zaak worden beschouwd (Rb. Noord-Nederland 13 mei 2015, [ECLI:NL:RBNNE:2015:2390](#)). De wijziging van de dagvaarding op grond van artt. 313 en 314 Sv brengt ook een wijziging in de omvang van het rechtsgeding.

Op de bovengenoemde regel bestaat één uitzondering als het gaat om een verzoek ex art.

533 Sv. Dit betreft het geval dat er tussen de feiten op de tenlastelegging geen enkel relevant verband bestaat. In dit geval beschouwen lagere rechters die feiten als afzonderlijke zaken omdat onverkorte toepassing van de regel tot de onbillijke resultaten kan leiden (vgl. Hof Amsterdam 4 december 2006, [NbSr 2006, 480](#)).

Deze uitzondering wordt echter niet toegepast bij een verzoek ex art. 530 Sv omdat de Hoge Raad in zijn arrest van 8 mei 2001 duidelijk aangeeft dat zulke toepassing wetsystematisch onjuist zou zijn. Toch zijn er lagere rechters die ook in dit geval via omwegen schadevergoeding aan de gewezen verdachten toekennen. De overwegingen van de lagere rechters zijn in dergelijke gevallen merkwaardig en laten zien hoe de wetssystematische uitleg en de billijkheid uiteen kunnen lopen (Rb. Zutphen 27 mei 2005, [ECLI:NL:RBZUT:2005:AT6321](#)):

“Omdat de zaak, in zijn totaliteit bezien, niet is geëindigd zonder oplegging van straf of maatregel, is niet aan de voorwaarde voldaan om een schadevergoeding toe te kennen voor de in-verzekeringstelling. Om dezelfde reden krijgt betrokkene ook geen vergoeding voor de kosten van rechtsbijstand. Hoewel de verzoeken dus worden afgewezen, kent de rechtbank op gronden van billijkheid wel een vergoeding toe voor het indienen van die verzoekschriften.”

Sepot

Uit het arrest van de Hoge Raad (HR 19 februari 2013, [ECLI:NL:HR:2013:BX5566](#)) volgt dat indien en voor zover naar het oordeel van de rechter, alle omstandigheden in aanmerking genomen, gronden van billijkheid aanwezig zijn voor de toekenning van een vergoeding voor de kosten van een raadsman, hij daartoe op de voet van art. 530 lid 2 Sv ook kan besluiten indien de zaak is geëindigd in een sepot.

Indien de verdenking van het tweede feit is ontstaan naar aanleiding van de verdenking van het eerste feit, voor welke feit uiteindelijk een sepot volgt, worden beide feiten als één zaak beschouwd.

Overige (beklag)procedures

De volgende beklagprocedures worden zowel door de wetgever als door de rechter beschouwd als zelfstandige “zaken” in de zin van art. 530 Sv, waarbij telkens een afzonderlijk verzoek om schadevergoeding kan worden ingediend en ontvangen, onafhankelijk van de afloop van de gerelateerde strafzaak:

- procedure ex art. 552a Sv (HR 3 februari 2009, [ECLI:NL:HR:2009:BG2191](#)):

“De art. 591, tweede en vijfde lid, in verbinding met art. 591a, tweede en vierde lid, Sv voorzien in de mogelijkheid van vergoeding van de kosten van een raadsman voor het indienen van een klaagschrift als bedoeld in art. 552a Sv. Een verzoek tot toekenning van een dergelijke vergoeding kan, gelet op het van overeenkomstige toepassing verklaarde tweede lid van art. 591 Sv, worden ingediend “binnen drie maanden na het eindigen van de zaak”. Onder het eindigen van de zaak dient in dit verband te worden verstaan het onherroepelijk worden van de beslissing op het op de voet van art. 552a Sv ingediende klaagschrift.”

NB: als een verzoek wordt ingediend wanneer een beklagprocedure op een andere wijze is geëindigd dan met een onherroepelijke gegrondverklaring, dan betekent dit niet automatisch dat sprake is van niet-ontvankelijkheid (Hof Amsterdam 20 september 2019,

[ECLI:NL:GHAMS:2019:3418](#)). Volgens Rb. Den Haag ([ECLI:NL:RBDHA:2019:10606](#)) gaat het om het materiële gevolg, namelijk of de voorwerpen waarop het klaagschrift ziet zijn teruggegeven. Bij de gronden van billijkheid kan vervolgens aan de orde komen in hoeverre het klaagschrift daadwerkelijk tot teruggave heeft geleid.

- procedures ex artt. 552a tot en met 552b Sv (Rb. Noord-Nederland 21 maart 2013, [ECLI:NL:RBNN:2013:BZ5018](#)):

“Naar het oordeel van de rechtbank is de vergoedingsregeling van artikel 591 Sv een zelfstandige regeling. Het hoeft niet noodzakelijkerwijs te gaan om een gewezen verdachte die als belanghebbende de klaagschriften ex artikel 552a en 552b Sv heeft ingediend. Een vergoeding kan derhalve worden toegekend ongeacht de afloop van de strafzaak.”

- onttrekking aan het verkeer die niet ten laste van de gewezen verdachte is bevolen (Rb. Haarlem 7 april 2005, [NbSr 2005, 242](#)):

“In aanmerking genomen dat ingevolge het in het vonnis in de zaak tegen verzoeker aangehaalde art. 36d Sr de onttrekking aan het verkeer kan worden uitgesproken van voorwerpen ten laste van een ander dan de gewezen verdachte, is de Rechtbank van oordeel dat de omstandigheid dat in de zaak tegen verzoeker de onttrekking aan het verkeer van de hiervoor genoemde voorwerpen is uitgesproken in casu niet aan de ontvankelijkheid van het verzoek in de weg staat”

De volgende procedures worden gezien als met de hoofdzaak verband houdende procedures en maken onderdeel uit van de “zaak” als bedoeld in art. 530 Sv, waardoor toepassing van dit artikel alleen dan mogelijk is als in de hoofdzaak geen straf of maatregel is opgelegd of geen toepassing is gegeven aan artikel 9a Sr:

- procedure ex art. 12 Sv (HR 19 februari 2013, [ECLI:NL:HR:2013:BX5566](#)):

“Indien en voor zover naar het oordeel van de rechter, alle omstandigheden in aanmerking genomen, gronden van billijkheid aanwezig zijn voor de toekenning van een vergoeding voor de kosten van een raadsman, kan hij daartoe op de voet van art. 591a, tweede lid, Sv ook besluiten indien een beklag als bedoeld in art. 12 Sv niet gegrond is verklaard dan wel een dergelijk beklag wel gegrond is verklaard, maar de zaak vervolgens is geëindigd zonder oplegging van een straf of maatregel of toepassing van art. 9a Sr.”

NB: Sommige rechters zijn van oordeel dat art. 12-procedure geen zaak is in de zin van art. 530 Sv (Hof 's-Hertogenbosch 12 december 2006, [ECLI:NL:GHSHE:2006:BA2766](#) en Hof 's-Gravenhage 28 januari 2004, [ECLI:NL:GHSGR:2004:AO2525](#)):

“Het hof acht onvoldoende gronden aanwezig om het begrip “gewezen verdachte” in de artikelen 590 en 591a van het Wetboek van Strafvordering zodanig (extensief) te interpreteren dat daaronder mede kan worden begrepen de gewezen beklagde. De enkele omstandigheid dat artikel 12g van het Wetboek van Strafvordering aan de persoon wiens vervolging wordt verlangd een zwijgrecht toekent en dat hij daarop, voordat hij wordt gehoord, moet worden gewezen, doet niet af aan de omstandigheid dat hij tijdens de beklagprocedure niet optreedt als verdachte maar in een eigen specifieke hoedanigheid, te weten als een partij in een proce-

dure sui generis.

Het hof ziet voorts als een uit oogpunt van de redelijkheid en billijkheid onwenselijk gevolg van extensieve interpretatie van het begrip gewezen verdachte in vorenbedoelde zin, dat aldus een ongelijke behandeling wordt gecreëerd tussen de partijen in een beklagprocedure, in dier voege dat beklaagde daarmee aanspraak zou kunnen maken op vergoeding van kosten en klager niet.

Evenzeer verzet het karakter van de beklagprocedure zich ertegen die procedure te brengen onder het in de artikelen 591 en 591a van het Wetboek van Strafvordering genoemde begrip "zaak". Dit begrip ziet naar het oordeel van het hof op een strafprocedure. Een beklagzaak kan leiden tot een strafprocedure, maar vormt daar geen onderdeel van, noch kan zij daarmee op één lijn worden gesteld.

Ook uit de omstandigheid dat de wetgever in artikel 591, vijfde lid, van het Wetboek van Strafvordering de regeling van vergoeding van proceskosten voorzien in de artikel 591 en 591a van overeenkomstige toepassing heeft verklaard op een aantal bijzondere procedures, maar in die als limitatief op te vatten opsomming de beklagprocedure niet heeft vermeld, valt naar het oordeel van het hof af te leiden dat de wetgever van een regeling van kosten- c.q. schadevergoeding door de overheid bij deze laatste procedure niet heeft willen weten."

Deze redenering van het hof is onbevredigend omdat het hof suggereert dat ook in geval van een sepot er geen aanspraak op schadevergoeding ex art. 530 Sv bestaat. Immers, het hof is van oordeel dat het begrip "zaak" op een strafprocedure ziet en een art. 12- beklag – welke beklag ná een sepot volgt - kan slechts tot een strafprocedure leiden en vormt daar geen onderdeel van.

Inmiddels heeft het Hof 's-Hertogenbosch weer anders beslist. Het hof is van oordeel dat art. 12-procedure wél onder het begrip 'zaak' valt en dat de beklaagde die niet wordt vervolgd, gelijk moet worden gesteld met een gewezen verdachte wiens zaak eindigt met een sepot. Dit is naar het oordeel van het hof niet anders wanneer het beklag gegrond wordt geacht en de beklaagde uiteindelijk van het ten laste gelegde wordt vrijgesproken. In beide gevallen komen de kosten van de raadsman die de beklaagde in die fase heeft moeten maken, voor vergoeding in aanmerking (Hof 's-Hertogenbosch 3 augustus 2009, [ECLI:NL:GHSHE:2009:BJ4726](#)).

- beklagprocedure ex art. 7 Wet DNA (HR 22 september 2015, [ECLI:NL:HR:2015:2756](#)):

"De HR heeft in ECLI:NL:HR:2013:BX5566 geoordeeld dat en waarom een redelijke wetsuitleg meebrengt dat indien (i) de zaak is geëindigd in een sepot, of indien (ii) een beklag als bedoeld in art. 12 Sv niet gegrond is verklaard dan wel (iii) een dergelijk beklag wel gegrond is verklaard, maar de zaak vervolgens is geëindigd zonder oplegging van een straf of maatregel of toepassing van art. 9a Sr, het toekennen van een vergoeding voor de kosten van een raadsman op grond van art. 591a.2 Sv in geen van deze drie situaties is uitgesloten, zij het dat de rechter daartoe slechts kan besluiten indien en voor zover naar zijn oordeel, alle omstandigheden in aanmerking genomen, gronden van billijkheid aanwezig zijn voor de toekenning van een vergoeding voor de kosten van een raadsman. De drie in dit arrest besliste gevallen kenmerken zich hierdoor dat weliswaar de desbetreffende strafzaak niet is geëindigd met een niet-veroordelende einduitspraak in de zin van art. 348 en 350 Sv, maar desalniettemin aanmerkelijk is dat geen aansprakelijkstelling door de strafrechter zal volgen. In dat type gevallen achtte de HR het redelijk de toepasselijkheid van art. 591a.2 Sv niet uit te sluiten. I.c. gaat het om een verzoek tot vergoeding van kosten voor rechtsbijstand in de bezwaarschriftprocedure

a.b.i. art. 7 Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden. Dat bezwaarschrift is gegrond verklaard, maar de betrokkene is onherroepelijk veroordeeld ter zake van het feit in welk verband het DNA-onderzoek zou plaatsvinden. Het gaat hier derhalve niet om een type geval als hiervoor bedoeld. Voor inwilliging van het onderhavige verzoek zou alleen plaats kunnen zijn indien de strafzaak is geëindigd op de wijze als in art. 591a Sv vermeld, dus zonder oplegging van straf of maatregel en zonder dat toepassing is gegeven aan art. 9a Sr. Opmerking verdient nog dat art. 591a.4 jo. art. 591.5 Sv voorziet in een afwijkende regeling met het oog op enkele bijzondere procedures. Die procedures, zoals die van art. 552a tot en met 552b Sv, kenmerken zich niet daardoor dat zij steeds zijn gekoppeld aan de strafzaak tegen de betrokkene waarin zijn strafrechtelijke aansprakelijkheid wordt vastgesteld. De onderhavige procedure is niet in die afwijkende regeling opgenomen. Dat de wetgever bij de aangekondigde herziening van het Wetboek van Strafvordering mogelijk de onderhavige regelgeving (ingrijpend) zal herzien, noopt bovendien tot terughoudendheid bij een verdergaande extensieve toepassing van de regeling dan in ECLI:NL:HR:2013:BX5566.”

- rijbewijs-procedure ex art. 164 lid 8 van de Wegenverkeerswet 1994 (HR 22 september 2015, [ECLI:NL:HR:2015:2757](#)):

“De HR heeft in ECLI:NL:HR:2013:BX5566 geoordeeld dat en waarom een redelijke wetsuitleg meebrengt dat indien (i) de zaak is geëindigd in een sepot, of indien (ii) een beklag als bedoeld in art. 12 Sv niet gegrond is verklaard dan wel (iii) een dergelijk beklag wel gegrond is verklaard, maar de zaak vervolgens is geëindigd zonder oplegging van een straf of maatregel of toepassing van art. 9a Sr, het toekennen van een vergoeding voor de kosten van een raadsman o.g.v. art. 591a.2 Sv in geen van deze drie situaties is uitgesloten, zij het dat de rechter daartoe slechts kan besluiten indien en voor zover naar zijn oordeel, alle omstandigheden in aanmerking genomen, gronden van billijkheid aanwezig zijn voor de toekenning van een vergoeding voor de kosten van een raadsman. De drie in dit arrest besliste gevallen kenmerken zich hierdoor dat weliswaar de desbetreffende strafzaak niet is geëindigd met een niet-veroordelende einduitspraak in de zin van art. 348 en 350 Sv, maar desalniettemin aannemelijk is dat geen aansprakelijkstelling door de strafrechter zal volgen. In dat type gevallen achtte de HR het redelijk de toepasselijkheid van art. 591a.2 Sv niet uit te sluiten. I.c. gaat het om een verzoek tot vergoeding van kosten voor rechtsbijstand in de klaagschriftprocedure over het inhouden van een rijbewijs. Dat klaagschrift is gegrond verklaard, maar tegen betrokkene is een - onherroepelijk geworden - strafbeschikking uitgevaardigd ter zake van het feit in welk verband het rijbewijs is ingehouden. Het gaat hier derhalve niet om een type geval als hiervoor bedoeld. Opmerking verdient nog dat art. 591a.4 jo. art. 591.5 Sv, voorziet in een afwijkende regeling met het oog op enkele bijzondere procedures. Die procedures, zoals die van art. 552a tot en met 552b Sv, kenmerken zich niet daardoor dat zij steeds zijn gekoppeld aan de strafzaak tegen de betrokkene waarin zijn strafrechtelijke aansprakelijkheid wordt vastgesteld. De onderhavige procedure is niet in die afwijkende regeling opgenomen. Wel is in art. 164.9 WVW 1994 een voorziening getroffen voor - kort gezegd - schadevergoeding aan de betrokkene na een, gelet op de afloop van de zaak, ongegronde inhouding van het rijbewijs. Dat de wetgever bij de aangekondigde herziening van het Wetboek van Strafvordering mogelijk de onderhavige regelgeving (ingrijpend) zal herzien, noopt bovendien tot terughoudendheid bij een verdergaande extensieve toepassing van de regeling dan in ECLI:NL:HR:2013:BX5566.”

NB: Indien de onderliggende strafprocedure eindigt zonder oplegging van straf of maatregel en zonder dat toepassing is gegeven aan art. 9a Sv kan aan de gewezen verdachte schadevergoeding op grond van art. 164 lid 9 Wegenverkeerswet 1994 worden toegekend (vgl. Rb. Overijssel 6 augustus 2014, [ECLI:NL:RBOVE:2014:4239](#) en Rb.

Noord-Holland 10 april 2015, [ECLI:NL:RBNHO:2015:3033](#)):

“In een dergelijk geval kan de rechter op grond van artikel 164 lid 9 Wegenverkeerswet 1994 op verzoek van de gewezen verdachte hem ook een vergoeding ten laste van de Staat toekennen voor de schade die hij ten gevolge van de inhouding van zijn rijbewijs heeft geleden. Onder schade is begrepen het nadeel dat niet in vermogensschade bestaat. De artikelen 89, derde tot en met zesde lid, 90, 91 en 93 van het Wetboek van Strafvordering zijn hierop van overeenkomstige toepassing. De rechtbank acht in dit geval gronden aanwezig die de toekenning van een vergoeding voor de kosten van een raadsman rechtvaardigen. Ook zal een forfaitaire vergoeding worden toegekend voor iedere dag dat het rijbewijs van betrokkene ingevorderd is geweest.”

NB: Vergelijk Rb. Midden-Nederland van 5 juni 2014 (parketnummer: 96/176894-13), waarin sprake is van een sepotbeslissing als gevolg van een situatie zoals bedoeld in de uitspraak van de HR van 3 maart 2015 (strijd met het ne bis in idem-beginsel in geval van een strafrechtelijke vervolging waarbij tevens een ASP werd opgelegd):

“De rechtbank is van oordeel dat er geen gronden van billijkheid zijn om een vergoeding toe te kennen voor de periode dat verzoekers rijbewijs strafrechtelijk ingehouden is geweest. De invordering op 22 september 2013 en de inhouding daarna was en is, mede gelet op de aard en omstandigheden van de verdenkingen tegen verzoeker, in overeenstemming met wet- en regelgeving, waarvan de geldigheid ook na de (bestuursrechtelijke) jurisprudentie van maart 2015 niet ter discussie staat. Verzoeker heeft bij de politie bekend. Verzoeker is door het OM twee maal geweest op de mogelijkheid een klaagschrift tegen de strafrechtelijke inhouding in te dienen, maar heeft dat niet gedaan. Ten slotte overweegt de rechtbank dat de uiteindelijke sepotbeslissing weliswaar het logische gevolg is van het genoemde arrest van de Hoge Raad van 3 maart 2015, maar dat dit arrest niet de conclusie kan dragen dat invordering en inhouding van een rijbewijs in elke zaak waarin (later) ook een ASP wordt opgelegd, onrecht of onrechtmatig was.”

- procedure ex art. 530 Sv (HR 20 mei 1986, NJ 1987, 28):

“Onder ‘de kosten van een raadsman’ waarvoor een vergoeding uit ‘s Rijks kas kan worden toegekend, als bedoeld in de eerste volzin van het 591a, tweede lid Sv, zijn te verstaan de kosten van een raadsman die in rechtstreeks verband staan met een strafzaak tegen een gewezen verdachte, welke is geëindigd zonder oplegging van straf of maatregel en zonder dat toepassing is gegeven aan art. 9a Sr” en dat onder die kosten ook vallen de kosten ter zake van advisering en opstelling van een verzoekschrift strekkende tot toepassing van art. 591a Sv. Deze kosten, zo overwoog de Hoge Raad in dat arrest, zijn weliswaar ontstaan na beëindiging van de strafzaak tegen de gewezen verdachte doch hangen met die zaak rechtstreeks samen.”

- vordering tenuitvoerlegging van het vonnis (Hof Amsterdam 26 augustus 2002, [NbSr 2002, 287](#)):

“Indien het vonnis waarin een voorwaardelijke straf is opgelegd onherroepelijk wordt, is de zaak – althans voor zover het de voorwaardelijke straf en de uitleg van art. 591a lid 1 Sv in dat verband betreft – geëindigd. Wordt vervolgens tenuitvoerlegging gevorderd wegens overtreding van de algemene voorwaarde dat de verdachte zich niet opnieuw schuldig maakt aan enig strafbaar feit, dan vormen die vordering tezamen met de gelijktijdig aangebrachte zaak

die ten grondslag ligt aan de gestelde overtreding van de voorwaarde één zaak in de zin van art. 591a lid 1 Sv. De AG heeft zich voor haar standpunt nog beroepen op het arrest van de Hoge Raad van 8 mei 2001, NJ 2001, 509 (Nieuwsbrief Strafrecht 2001, 171) inzake een vordering tot ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel. Die vergelijking gaat echter niet op. Bij laatstgenoemde vordering gaat het immers om een sanctie ten aanzien van hetzelfde strafbare feit, terwijl de vordering tot tenuitvoerlegging een sanctie beoogt met betrekking tot een nieuw strafbaar feit. Het standpunt van de AG zou ook meebrengen dat ondanks vrijspraak van het gelijktijdig berechte nieuwe feit geen vergoeding voor de rechtsbijstand ten aanzien van de vordering tenuitvoerlegging op de voet van art. 591a Sv zou kunnen worden toegekend. In de visie van de AG blijft de vordering tenuitvoerlegging dan immers bij de zaak horen waarin de voorwaardelijke straf werd opgelegd. Die consequentie kan niet worden aanvaard. Het standpunt van de AG wordt derhalve verworpen.”

- ontneming wederrechtelijk verkregen voordeel (HR 8 mei 2001, [ECLI:NL:HR:2001:AB1509](#), nogmaals bevestigd in [ECLI:NL:HR:2015:2758](#)):

“De in art. 36e Sr bedoelde maatregel ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel kan ingevolge die wetsbepaling slechts worden opgelegd bij een veroordeling wegens een of meer strafbare feiten. De maatregel maakt aldus onderdeel uit van het sanctiepakket dat in de strafzaak aan de rechter ter beschikking staat. Zoals de Hoge Raad in zijn arrest van 26 oktober 1999, NJ 2000, 56, heeft geoordeeld moet, in het geval de officier van justitie overeenkomstig art. 311, eerste lid, Sv ter gelegenheid van zijn requisitoir in de hoofdzaak aan de verdachte zijn voornemen tot het aanhangig maken van een vordering als bedoeld in art. 36e Sr kenbaar heeft gemaakt, dan wel dit, zoals in de onderhavige zaak, reeds eerder aan de verdachte was gebleken, de procedure naar aanleiding van die vordering worden aangemerkt als een voortzetting van de vervolging in de hoofdzaak.

Dit alles leidt, in aanmerking genomen dat art. 591a Sv ertoe strekt te voorzien in een kostenvergoeding ten behoeve van een gewezen verdachte indien de tegen hem ingestelde vervolging is geëindigd als in dat artikel bedoeld, tot de conclusie dat de officier van justitie door het aanhangig maken van een vordering tot oplegging van bedoelde maatregel aan degene die in de hoofdzaak is veroordeeld niet een (afzonderlijke) zaak als bedoeld in art. 591a, eerste en tweede lid, Sv, aanhangig maakt.”

- onttrekking aan het verkeer ten laste van de verdachte (Hof 's-Hertogenbosch 9 december 2004, [NbSr 2005, 108](#)):

“Bij beschikking van 12 maart 2004 is de vordering van de officier van justitie tot onttrekking aan het verkeer toegewezen. Daarmee is de zaak niet geëindigd zonder oplegging van straf of maatregel en zonder dat toepassing is gegeven aan art. 9a Sr en is er derhalve niet voldaan aan de eis gesteld in art. 591a Sv. Nu onttrekking aan het verkeer heeft plaatsgevonden ten laste van appellante én op grond van art. 36c aanhef en onder 2° Sr, acht het Hof geen grond aanwezig voor toewijzing van een schadevergoeding.”

De maatregel van onttrekking aan het verkeer hoeft echter niet altijd te leiden tot niet-ontvankelijkheid. Zo was in Hof Amsterdam 22 december 2017, [ECLI:NL:GHAMS:2017:5521](#) sprake van de situatie dat appellante was vrijgesproken t.z.v. art. 231 Sr, omdat de vereiste wetenschap van vervalsing van een paspoort ontbrak. Het vervalste paspoort werd echter wel onttrokken aan het verkeer en daarmee was de zaak niet geëindigd zonder oplegging van straf of maatregel. Het hof overwoog echter:

“Nu echter niet is komen vast te staan dat appellante verwijtbare betrokkenheid heeft gehad bij het aan het verkeer onttrokken paspoort, staat deze onttrekking aan het verkeer niet in de weg aan de ontvankelijkheid van appellante in haar verzoek.”

Einde van de zaak

Er zijn diverse manieren waarop een strafzaak kan eindigen zonder dat een straf of maatregel is opgelegd, al dan niet door middel van een einduitspraak.

Hoofdregel

De in art. 530 Sv genoemde kostenvergoedingen worden slechts toegekend als de zaak zonder oplegging van straf of maatregel en zonder dat toepassing is gegeven aan art. 9a Sr is beëindigd. Hiertoe behoort met name een onherroepelijke rechterlijke uitspraak. Een zaak kan echter ook op een andere manier dan een rechterlijke beslissing eindigen. Hieronder volgt een overzicht van de manieren waarop een zaak kan eindigen.

De zaak eindigt zonder oplegging van straf of maatregel in geval van:

- een onherroepelijke vrijspraak;
- een onherroepelijk OVAR, waarbij geen maatregel is opgelegd;
- een definitieve niet-ontvankelijkheid van het OM;
- een nietigheid van de dagvaarding, waarin het OM berust;
- een onbevoegdheid van de rechtbank, waarin het OM berust;
- het overlijden van de verdachte (art. 69 Sr);
- een (on)voorwaardelijk sepot (zie voor nadere uitleg ‘bijzondere situaties’ hieronder);
- een kennisgeving van niet verdere vervolging (vgl. art. 246);
- een buitenvervolginstelling (art. 250-255, art. 262);
- een rechterlijke verklaring dat de zaak is geëindigd (art. 36);
- transactie (zie voor nadere uitleg ‘bijzondere situaties’ hieronder).

Na buitenvervolginstelling, een aan de verdachte betekende kennisgeving van niet verdere vervolging en een aan de verdachte betekende beschikking houdende verklaring in de zin van art. 36 Sv, geldt de zaak als geëindigd, ook al kan de verdachte daarna opnieuw in rechte worden betrokken wanneer nieuwe bezwaren bekend worden (Rb. Groningen 22 november 2000, NbSr 2000, 270).

Wanneer een derde beklag doet tegen een beslissing tot niet (verdere) vervolging, doet dat er niet aan af dat de zaak met die beslissing geëindigd blijft, tenzij er een bevel tot verdere vervolging wordt gegeven (Hof Arnhem 14 november 2001, [ECLI:NL:GHARN:2001:AD5757](#)).

NB: eerst als voor geen van de cumulatief ten laste gelegde feiten een straf of maatregel wordt opgelegd, kan de zaak als beëindigd worden beschouwd

Uitzondering op de hoofdregel

Een uitzondering geldt ingevolge art. 530 lid 2 Sv voor de kosten van een raadsman gedurende de in verzekeringstelling en de voorlopige hechtenis. Deze worden ook vergoed als de zaak is beëindigd met oplegging van een straf of maatregel op grond van een feit waarvoor geen voorlopige hechtenis is toegelaten (art. 67 Sv). De in art. 67a Sv genoemde gronden worden hierbij niet betrokken.

Bijzondere situaties

Hieronder is een overzicht opgenomen van de bijzondere situaties en afwijkende rechterlijke beslissingen over de vraag wanneer een zaak als beëindigd kan worden beschouwd.

Mediation

In geval van mediation die als uitkomst heeft gehad dat verzoeker in verband met het feit waarvan hij wordt verdacht een schadevergoeding aan de aangever zal betalen, is geen schadevergoeding ex art. 530 Sv mogelijk (Hof Den Haag 19 februari 2015, [ECLI:NL:GHDHA:2015:303](#)).

Ad informandum

In geval van een ad informandum feit is schadevergoeding uitgesloten indien de rechter dit feit in de strafoplegging verdisconteert (HR 26 oktober 1993, NJ 1994, 51). Indien de rechter de afdoening ad informandum weigert, dan is die zaak nog niet geëindigd. Schadevergoeding is dan nog niet mogelijk omdat de officier van justitie met de voeging reeds te kennen heeft gegeven de zaak aan de rechter te willen voorleggen. Ontvankelijkheid van het schadeverzoek is in een dergelijk geval alleen via art. 36 Sv te bewerkstelligen.

Transactie

Hierbij is relevant of na transactie sprake is van de situatie waarbij aangenomen kan worden dat de zaak is geëindigd zonder oplegging van straf of maatregel. Door voldoening aan de voorwaarden vervalt het recht tot strafvordering en straf, maar formeel gezien is geen straf of maatregel opgelegd (art. 9 Sr). De vraag is dan of de transactievoorwaarden, die qua karakter als sanctionerend worden gezien, gelijk staan aan een opgelegde straf. Als dat wel het geval is, dan is er sprake van oplegging van straf of maatregel, waardoor de schadevergoeding uitgesloten is.

Volgens de Rechtbank Amsterdam (Rb Amsterdam 29 januari 2008, [NbSr 2008.98](#)) staat de transactie niet gelijk aan het eindigen van een zaak met oplegging van straf of maatregel. Dit omdat de geaccepteerde boete en taakstraf geen straf is in de zin van art. 9 Sr, maar voorwaarden ter voorkoming van strafvervolgung. Het vrijwillig accepteren van boete en/of taakstraf kan echter van belang zijn voor de billijkheidscorrectie (zie hierna § 4).

Niet-ontvankelijkheid van het OM

Er bestaat geen eenduidig antwoord op de vraag of er sprake is van beëindiging van een zaak in de zin van art. 530 Sv na niet-ontvankelijkheid van het OM. Het is aangewezendom in geval van definitieve niet-ontvankelijkheid van het OM het verzoek ex art. 530 Sv ontvankelijk te verklaren en de reden van niet-ontvankelijkheid bij de billijkheidscorrectie te betrekken.

Sepot

Tegenwoordig bestaat in de rechtspraak meer eenduidigheid voor wat betreft de vraag of een onvoorwaardelijke OM-sepot als einde van de zaak in de zin van artt. 530 en 533 Sv kan worden beschouwd. De standaardoverweging is (vgl. Hof 's-Gravenhage 3 oktober 1995, NJ 1996, 190 en Rb. Amsterdam 28 april 2009, [ECLI:NL:RBAMS:2009:BI2606](#)):

“De beschikking van de rechtbank dient vernietigd te worden, aangezien met de sepotbeslissing van 4 februari 1995 de zaak tegen de destijds verdachte, thans appellant, geacht moet worden tot een einde te zijn gekomen, nu deze niet anders geclausuleerd was dan met voorbehouden a. voor geval van nieuwe bezwaren en b. voor geval van een bevel van het gerechtshof tot verdere vervolging. Een andere opvatting zou, omdat een klacht ex artikel 12 van het Wetboek van Strafvordering in het onderhavige geval niet aan een termijn is gebonden, onzekerheid scheppen omtrent de aanvang van de termijn van drie maanden genoemd in artikel 89 lid 3 van het Wetboek van Strafvordering, danwel de verdachte nodeloos nopen een verzoek ex artikel 36 van dat Wetboek te doen.”

Volgens de Rechtbank Zwolle (Rb. Zwolle 17 september 2003, [NbSr 2003, 462](#)) is ook in geval van een voorwaardelijk sepot sprake van het einde van de zaak zonder straf of maatregel. Dat is wel weer anders indien ter afdoening van de strafzaak afstand is gedaan van de onder verzoeker in beslag genomen voorwerpen (Rb. Zwolle 2 juli 2003, [NbSr 2003, 314](#)).

De vraag of in geval van een sepot een schadevergoeding dient plaats te vinden hoort overigens meer thuis bij de beoordeling van de billijkheidsgronden (vgl. Hof Arnhem-Leeuwarden 25 november 2015, [ECLI:NL:GHARL:2015:8880](#)). Immers, uit de jurisprudentie blijkt dat uit een sepot niet vanzelfsprekend volgt dat er gronden van billijkheid aanwezig zijn om tot de toekenning van schadevergoeding over te gaan (Rb. Amsterdam 21 oktober 2010, [ECLI:NL:RBAMS:2010:BO7710](#)). Het recht op schadevergoeding vloeit evenmin voort uit het EVRM (EHRM 9 november 2004, [ECLI:NL:XX:2004:AS2640](#)).

§ 3 SCHADE

Indien er sprake is van een situatie die binnen de reikwijdte van art. 530 Sv valt, en verzoeker derhalve in zijn verzoek is ontvangen, dient vervolgens de vraag te worden beantwoord of de geclaimde schade voor vergoeding in aanmerking komt. De schade komt voor vergoeding in aanmerking indien er causaal verband bestaat tussen de gemaakte kosten en de vervolging en/of de behandeling ter terechtzitting. Er dient verder sprake te zijn van kosten voor rechtsbijstand en deze kosten dienen daadwerkelijk ten laste van verzoeker te komen.

In deze paragraaf wordt ingegaan op de soorten schade die voor vergoeding in aanmerking komen. Eerst worden de reis- en verblijfkosten (art. 530 lid 1 Sv) besproken. Daarna wordt achtereenvolgens ingegaan op de kosten van tijdverzuim en de kosten van een raadsman (art. 530 lid 2 Sv).

§ 3.1 KOSTEN IN VERBAND MET REIS- EN VERBLIJF

De vergoeding van reis- en verblijfkosten is beperkt tot de kosten welke zijn gemaakt ten behoeve van het onderzoek en de behandeling van de zaak. De vergoeding wordt bepaald op de voet van het bepaalde in de WTSZ en het Besluit tarieven in strafzaken 2003 (hierna: BTSZ), houdende vaststelling van tarieven voor vergoedingen als bedoeld in art. 3, 4, 6 en 7 WTSZ.

Kosten welke voor vergoeding in aanmerking komen

- kosten in verband met de bezoeken aan psychiater en de reclassering indien deze zijn gemaakt in opdracht van de rechter-commissaris respectievelijk de rechtbank (Hof 's-Hertogenbosch 24 mei 2004, [ECLI:NL:GHSHE:2004:AO9893](#));
- kosten in verband met het horen van getuigen;
- kosten voor reizen, noodzakelijk in verband met een verhoor, niet ter terechtzitting maar door de rechter-commissaris (Kamerstukken II 1961/62, 6 647, nr. 1-3, sub art. II ad B en E);
- kosten in verband met de oproeping voor de zitting van de ouders van minderjarige gewezen verdachte;
- kosten van loonderving van de ouders, in verband met de ondersteuning en bezoeken aan de verzoeker tijdens de verzekering op het politiebureau (Rb. Zwolle 2 juli 2008, [NbSr 2008/349](#)).

Kosten welke niet voor vergoeding in aanmerking komen

- kosten in verband met een bezoek aan de raadsman (Hof Arnhem-Leeuwarden 10 maart 2014, [ECLI:NL:GHARL:2014:1898](#)). In afwijking daarvan vindt het Hof 's-

Hertogenbosch dat deze kosten wel voor vergoeding in aanmerking komen, mits deze deugdelijk zijn onderbouwd (Hof 's-Hertogenbosch 26 maart 2008, [ECLI:NL:GHSHE:2008:BD0972](#));

- kosten in verband met het gebruik van een ander vervoermiddel dan het openbaar vervoer (Hof Arnhem-Leeuwarden 10 maart 2014, [ECLI:NL:GHARL:2014:1898](#));
- kosten in verband met de hotelovernachting (Hof Arnhem-Leeuwarden 10 maart 2014, [ECLI:NL:GHARL:2014:1898](#));
- de reiskosten voor de bezoeken aan het politiebureau (Hof Arnhem 1 augustus 2008, [ECLI:NL:GHARN:2008:BG1697](#));
- kosten in verband met de bezoeken aan reclassering en deskundigen;
- reiskosten t.b.v. het DNA-onderzoek.

§ 3.2 SCHADE IN VERBAND MET TIJDSVERZUIM

In art. 530 lid 2 Sv is het tijdverzuim beperkt tot het verzuim door de vervolging en de behandeling der zaak ter terechtzitting. Daaronder valt niet de tijd doorgebracht in voorlopige hechtenis of inverzekeringstelling (art. 533 e.v. Sv).

Schade welke voor vergoeding in aanmerking komt

- gederfd loon bij arbeidsverzuim in loondienst mits een vrije dag daadwerkelijk is gekocht;
- gederfde inkomsten bij zelfstandige beroepsuitoefening (Rb. Limburg 8 juli 2014, [ECLI:NL:RBLIM:2014:6799](#) en Hof Den Haag 8 mei 2014, [ECLI:NL:GHDHA:2014:1594](#));

NB: hiervoor is van belang dat het verzoek in voldoende mate met objectieve stukken wordt onderbouwd (Hof Amsterdam 10 oktober 2019, [ECLI:NL:GHAMS:2019:3651](#))

- met dat tijdverzuim verband houdende noodzakelijke kosten (Hof Amsterdam 17 mei 1984, [ECLI:NL:GHAMS:1984:AC8409](#)).

Schade welke niet voor vergoeding in aanmerking komt

- schade in verband met de tijd doorgebracht op het politiebureau voor verhoor (Rb. Breda 24 oktober 2007, [ECLI:NL:RBBRE:2007:BB6267](#));
- inkomstenderving die is ontstaan doordat verzoeker vanwege zijn strafvervolging bepaalde functies/werkzaamheden niet kon uitoefenen (Hof Arnhem-Leeuwarden 17 februari 2014, [ECLI:NL:GHARL:2014:1898](#));

- inkomstenderving uit de Wet Werk en Bijstand;
- tijdsverzuim i.v.m. detentie (deze schade wordt vergoed o.g.v. art. 533 Sv);
- tijdverzuim in verband met overleg met de raadsman (Hof 's-Hertogenbosch 9 mei 2003, [NbSr 2003, 297](#));
- tijdsverzuim als gevolg van het DNA-onderzoek.

§ 3.3 KOSTEN IN VERBAND MET RECHTSBIJSTAND

Volgens de Hoge Raad worden onder de kosten van een raadsman verstaan de kosten die in rechtstreeks verband staan met een strafzaak tegen de gewezen verdachte (HR 20 mei 1986, NJ 1987, 28). De kosten moeten werkelijk ten laste van de gewezen verdachte zijn gekomen of aan hem zijn gedeclareerd. Declaraties dienen voldoende gespecificeerd te zijn. Het uurtarief wordt berekend volgens het advies van de Nederlandse Orde van Advocaten, waarbij in geval van een hogere vordering naar specialisme dient te worden gekeken.

Rechtsbijstandsverzekering staat aan de vergoeding niet in de weg indien en voor zover in de polis is bepaald dat uitgekeerde bedragen ter zake van rechtshulp moeten worden verhaalbaar als daar de mogelijkheid voor bestaat (HR 1 mei 1973, NJ 1973, 355 en Hof 's-Gravenhage 9 januari 1996, NJ 1996, 369).

Toevoeging

Een verdachte heeft de vrije keuze zich op toevoeging dan wel op betalende basis te laten bijstaan door een raadsman (HR 1 november 1991, NJ 1992, 121). Deze keuze heeft echter wel gevolgen voor de mogelijkheid om later de kosten van de raadsman op de voet van art. 530 Sv vergoed te krijgen.

Uit art. 530 lid 2 Sv blijkt dat, behoudens voor zover art. 44a Wet op de rechtsbijstand van toepassing is, een vergoeding kan worden toegekend voor de kosten van de raadsman. Ingevolge art. 44a van de Wet op de rechtsbijstand wordt, indien een verdachte in een beklagprocedure is bijgestaan door een raadsman die op het moment van de verlening van rechtsbijstand is toegevoegd, geen kostenvergoeding van een raadsman als bedoeld in art. 530 Sv toegekend, tenzij de toevoeging, anders dan na een daartoe ingediende aanvraag, wordt ingetrokken of beëindigd. De Hoge Raad is eveneens van oordeel dat het niet gebruiken van een verleende toevoeging nog niet betekent dat de dan gemaakte kosten niet meer als redelijk kunnen worden beschouwd en zodoende niet meer in aanmerking zouden kunnen komen voor vergoeding (HR 20 februari 1998, NJ 1998, 475).

Het voorgaande betekent dat een verdachte die geen gebruik wil maken van een eerder afgegeven toevoeging, deze keuze duidelijk dient te maken voordat daadwerkelijk rechtsbijstand is verleend. Wordt eenmaal gebruik gemaakt van een toevoeging, dan geldt deze keuze voor de gehele instantie en zal het tussentijds overstappen op betalende basis niet

kunnen leiden tot toepassing van art. 530 Sv voor de betreffende instantie. De wetgever heeft het financiële risico van het tussentijds overgaan van toegevoegde naar betalende raadsman bij de verdachte willen laten. Dit om het oneigenlijk gebruik van de regelingen inzake financiering en vergoeding van rechtsbijstand te voorkomen.

Volgens vaste jurisprudentie (vgl. Hof Arnhem 03 december 2007, [ECLI:NL:GHARN:2007:BC6123](#)) zal dan ook onmiddellijk volstreckte helderheid moeten worden verschaft over de vraag of van een toevoeging gebruik zal worden gemaakt, dan wel dat verdachte door een betalende raadsman zal worden bijgestaan. Indien daar niet aan kan worden voldaan en dit gemis aan verzoeker kan worden aangerekend, dienen de opgevoerde kosten als node-loos gemaakte kosten te worden aangemerkt en niet voor vergoeding in aanmerking te komen.

In de volgende situaties worden de kosten van rechtsbijstand vergoed:

- betaalde raadsman (waaronder opvolgende raadslieden), indien en voor zover de hoogte daarvan redelijk is en ook de verrichte werkzaamheden verklaarbaar zijn (Hof Amsterdam 08 februari 2006, [NbSr 2006, 88](#)). Bijstand door een gekozen raadsman terwijl verdachte aanspraak had kunnen maken op een toegevoegd raadsman staat een hogere vergoeding dan die voor een toegevoegd raadsman niet in de weg;
- bijstand door meerdere raadslieden tegelijkertijd, mits noodzakelijkheid ervan aantoonbaar is (Hof 's-Gravenhage 18 december 1997, NJ 1998, 141);
- werkzaamheden van een advocaat-stagiaire tegen een lager uurtarief (Rb. Den Haag 1 februari 2011, parketnr. 09/925264-10);
- werkzaamheden van een juridische medewerker tegen een lager tarief (Rb. Assen 29 september 2005, [NbSr 2005, 422](#));
- bijstand door toegevoegde raadsman, voor zover er geen last tot toevoeging is verstrekt of indien toevoeging nog niet daadwerkelijk is verstrekt (HR 15 juni 2004, [ECLI:NL:HR:2004:AO4098](#));
- tussentijdse wisseling van een toevoeging naar een betaalde rechtsbijstand, indien toevoeging nog niet daadwerkelijk is verstrekt en de verzoeker onmiddellijk volstreckte helderheid verschaft over de basis waarop de rechtsbijstand is verleend (Hof Arnhem 03 december 2007, [ECLI:NL:GHARN:2007:BC6123](#)).

In de volgende situaties worden de kosten van rechtsbijstand niet vergoed:

- wanneer geen wettelijke grondslag bestaat voor een verzoek (in casu art. 15k Sr), dan is evenmin een wettelijke grondslag aanwezig voor een vergoeding van kosten van rechtsbijstand die ten behoeve van die procedure zijn gemaakt (Hof Amsterdam, 31 januari 2019, [ECLI:NL:GHAMS:2019:250](#)).

Kosten welke voor vergoeding in aanmerking komen

- kosten in verband met de verrichtingen van de raadsman gedurende het gehele strafproces, inclusief zijn verrichtingen tijdens verzekering en voorlopige hechtenis (HR 24 mei 1966, NJ 1966, 443);
- kosten in verband met de verrichtingen van de raadsman gedurende de opsporingsfase, ook indien geen verzekering of voorlopige hechtenis is ondergaan (Hof 's-Gravenhage 2 maart 2000, NJ 2000, 321);
- kosten van een raadsman gemaakt ter voorbereiding op een te voorziene vrijspraak in hoger beroep (Hof 's-Hertogenbosch 20 januari 2004, [ECLI:NL:GHSHE:2004:AO4005](#));
- kosten in verband met de ontnemingsprocedure (Hof Leeuwarden 3 mei 2000, NJ 2000, 526);
- kosten in verband met de art. 12-procedure (HR 19 februari 2013, [ECLI:NL:HR:2013:BX5566](#));
- kosten die worden gemaakt om te trachten de strafzaak op een andere wijze dan met een rechterlijk oordeel af te sluiten, zoals een TOM-zitting (Rb. Den Haag 21 september 2010, [ECLI:NL:RBSGR:2010:BP0715](#));
- kosten in verband met het opstellen van verzoekschriften ex artt. 530 en 533 Sv (HR 20 mei 1986, NJ 1987, 28). Inzichtelijke en gespecificeerde declaratie is vereist!

Kosten welke niet voor vergoeding in aanmerking komen

- kosten in verband met de in het buitenland verleende rechtsbijstand in een aldaar aangespannen rechtszaak (Rb. Dordrecht 8 maart 1995, NJ 1995, 336);
- kosten welke naar een derde zijn gefactureerd in plaats van de gewezen verdachte (Hof 's-Gravenhage 18 november 2010, [ECLI:NL:GHSGR:2010:BO4489](#));
- immateriële schade (deze wordt vergoed op grond van art. 533 Sv);
- rentevergoeding over de opgevoerde kosten van rechtsbijstand (Hof Arnhem 30 juli 2007, [ECLI:NL:GHARN:2007:BD6997](#));
- eigen bijdrage in de zin van art. 44 Wet op rechtsbijstand (Hof Arnhem-Leeuwarden 26 september 2014, [ECLI:NL:GHARL:2014:9197](#) en Hof Arnhem-Leeuwarden 5 februari 2015, [ECLI:NL:GHARL:2015:968](#));
- kosten in verband met de procedure tot toekenning van een VOG (Rb. Noord-Holland 9 februari 2015, [ECLI:NL:RBNHO:2015:915](#));

- kosten van rechtsbijstand in de procedure tot wijziging van de sepotcode (Hof Den Haag 18 november 2010, [LJN BO4489](#));
- kosten voor het opstellen van een schorsingsrapportage (Rb. Limburg 28 mei 2013, [ECLI:NL:RBLIM:2013:CA2793](#));
- telefoonkosten (Rb. Utrecht 18 februari 1988, NJ 1988/604);
- fax- en postkosten;
- kosten die zijn gemaakt voor de accountantsrapportage door een accountant (Hof Amsterdam 29 april 2012, [ECLI:NL:GHAMS:2012:BW7201](#));

§ 4 Billijkheidscorrectie

Slechts voor zover daartoe 'gronden van billijkheid' aanwezig zijn moet tot toekenning van schadevergoeding worden overgegaan (art. 530 lid 4 jo art. 534 lid 1 Sv). Hieruit volgt dat billijkheidscorrectie op twee aspecten van schade- en/of kostenvergoeding ex art. 530 Sv betrekking heeft. Het eerste aspect heeft betrekking op de vraag of de door verzoeker geclaimde schade voor vergoeding in aanmerking komt (grondslag). Het tweede aspect ziet op de hoogte van de toe te kennen vergoeding (maatstaf). Hieronder worden beide aspecten aan de hand van relevante jurisprudentie toegelicht.

§ 4.1 GRONDEN VAN BILLIJKHEID

De toekenning van een vergoeding ex art. 530 lid 2 Sv heeft plaats, indien en voor zover daartoe, alle omstandigheden in aanmerking genomen, gronden van billijkheid aanwezig zijn (art. 530 lid 4 jo. 534 lid 1 Sv). Het is volledig aan de discretionaire bevoegdheid van de rechter te bepalen of er gronden van billijkheid zijn tot vergoeding.

Een billijkheidsmaatstaf geldt niet voor art. 530 lid 1 Sv (reis- en verblijfkosten). Hierop wijst het verschil tussen de formulering van art. 530 lid 1 Sv ('wordt aan de gewezen verdachte') en die van art. 530 lid 2 Sv ('kan aan de gewezen verdachte'). Dat betekent dat in zaken die zonder oplegging van straf of maatregel eindigen en zonder dat toepassing is gegeven aan art. 9a Sr, altijd een vergoeding van reis- en verblijfkosten kan worden gegeven, ook indien voor toekenning van een vergoeding voor tijdverzuim en de kosten van een raadsman geen beroep op gronden van billijkheid kan worden gedaan (vgl. Hof 's-Hertogenbosch 5 maart 1973, NJ 1973, 302).

Hoewel de door de rechter te hanteren billijkheidsmaatstaf dezelfde is als die ten aanzien van een verzoek ex art. 533-536 Sv, kan hantering van die maatstaf bij de onderscheiden verzoeken tot verschillende uitkomsten leiden. Indien de rechter een schadevergoeding voor de verzekering en voorlopige hechtenis niet gerechtvaardigd acht, brengt het niet automatisch met zich mee dat ook de kosten van een raadsman niet voor vergoeding in aanmerking komen (Hof 's-Gravenhage 14 december 1984, NJ 1985, 258).

Bij beantwoording van de vraag of er gronden van billijkheid zijn tot vergoeding, hanteert de rechter drie categorieën criteria: 1) resterende verdenking, 2) verwijtbare proceshouding en 3) levensomstandigheden van de gewezen verdachte. Hieronder is per categorie een jurisprudentieoverzicht opgenomen waarbij billijkheid als een correctiefactor op de te vergoeden kosten wordt toegepast.

Resterende verdenking

Vanaf de inwerkingtreding van de regeling zijn afwijzende beslissingen gebaseerd op resterende verdenking en/of op de twijfel van de rechter omtrent onschuld van verzoeker. De vraag is of dergelijke afwijzende beslissingen niet in strijd zijn met art. 6 lid 2 EVRM (onschuldpresumptie).

Over het algemeen is het niet zo dat de weigering van kostenvergoeding zelf in strijd is

met art. 6 lid 2 EVRM, omdat uit het EVRM geen recht op kostenvergoeding kan worden ontleend (EHRM 28 september 1995, Series A 327, NJ 1995, 726 en EHRM 25 augustus 1987, Series A 123-A). Of er zich een probleem voordoet hangt af van de vraag hoe de rechter zich over de verzoeker uitlaat.

Uit de rechtspraak van het EHRM blijkt dat een weigering kostenvergoeding wel strijdig kan zijn met art. 6 lid 2 EVRM indien daarbij wordt verwezen naar schuld van de gewezen verdachte, terwijl de schuld niet volgens de wet is vastgesteld en in het bijzonder wanneer de gewezen verdachte niet de mogelijkheid heeft gehad verweer te voeren (EHRM 25 augustus 1987, Series A 123-A). Een verwijzing naar de verdenking levert, in tegenstelling tot het voorgaande, in beginsel geen strijd op met art. 6 lid 2 EVRM. Daarbij maakt het EHRM wel een onderscheid voor wat betreft de wijze waarop de zaak is geëindigd.

Indien na de beëindiging van een zaak zonder dat er een onherroepelijke uitspraak is gedaan over de inhoud van de zaak, de verdenking de gewezen verdachte wordt tegengeworpen ter ondersteuning van een weigering tot vergoeding van kosten, hoeft dat op zich geen schending van art. 6 lid 2 EVRM op te leveren (EHRM 26 maart 1996, Reports 1996-II, NJCM-Bulletin 1996, p. 584 en 740).

Een verwijzing naar de verdenking kan echter wel een schending van art. 6 lid 2 EVRM opleveren, indien sprake is van een onherroepelijke vrijspraak (EHRM 25 augustus 1987, Series A 123-B). Hierbij dient wel onderscheid te worden gemaakt tussen het uiten van de verdenking ('voicing of suspicion') na vrijspraak en de mate van de verdenking ('state of suspicion') ten tijde van de toepassing van het dwangmiddel. Dat laatste kan wel worden meegenomen bij de beoordeling van een schadeverzoek. Echter, de 'state of suspicion' alleen is in beginsel niet voldoende om tot de afwijzing van een schadeverzoek te kunnen komen (vgl. Rb. Amsterdam 21 oktober 2001, [ECLI:NL:RBAMS:2010:BO7705](#)).

Uit de rechtspraak van het EHRM volgt dus dat bij een beslissing over schade- en/of kostenvergoeding na een onherroepelijke vrijspraak noch uitspraken over schuld, noch uitspraken over verdenking de gewezen verdachte mogen worden tegengeworpen, voor zover deze uitspraken gevormd zijn door een eigen interpretatie van het vrijsprekend vonnis door de schadevergoedingsrechter.

De Nederlandse rechter volgt de bovengeschetste EHRM-jurisprudentielijn niet altijd. Ook na een onherroepelijke vrijspraak kan volgens Nederlandse rechtspraak de schade- en/of kostenvergoeding worden geweigerd, indien de gewezen verdachte de rechtsgang opzettelijk en aantoonbaar heeft belemmerd en zodoende misbruik heeft gemaakt van de hem toegekende procesrechten (zie hierna onder 'verwijtbare proceshouding').

Hieronder volgt een overzicht van de Nederlandse rechtspraak waarbij sprake is van de categorie resterende verdenking. Eerst wordt ingegaan op de afwijzende beslissingen. Vervolgens volgt een opsomming van de toekennende beslissingen.

In de volgende gevallen is de rechter tot de conclusie gekomen dat er geen gronden van billijkheid zijn om tot de toekenning van de vergoeding over te gaan:

- vrijwillig accepteren van transactievoorwaarden (Rb Amsterdam 29 januari 2008,

[NbSr 2008, 98](#)):

“Nu verzoeker vrijwillig heeft verkozen de voor hem belastende voorwaarden te accepteren boven het in rechte doen vaststellen van zijn onschuld, is de eertijds tegen hem ontstane verdenking niet weggenomen. Dat het verzoeker geheel vrijstond om het transactieaanbod te accepteren en dat, naar verzoeker stelt, persoonlijke omstandigheden bij zijn beslissing een grote rol hebben gespeeld, doet hieraan niet af. Naar het oordeel van de Rechtbank staat als gevolg daarvan onvoldoende vast dat de detentie van verzoeker ten onrechte was en dat de gemaakte kosten voor rechtsbijstand niet voor rekening van verzoeker zouden mogen blijven.

Letten op het vorenstaande is de Rechtbank van oordeel dat verzoeker in beginsel aanspraak kan maken op een vergoeding op grond van art. 89 en 591a Sv, indien en voor zover daartoe – alle omstandigheden in aanmerking genomen – gronden van billijkheid als bedoeld in art. 90 Sv aanwezig zijn.

Naar het oordeel van de Rechtbank zijn evenwel in dit geval geen gronden van billijkheid aanwezig, nu de zaak tegen verzoeker is geëindigd met zijn vrijwillige acceptatie van de voor hem belastende voorwaarden bij de transactie. De Rechtbank ziet daarin aanleiding het verzoek om een vergoeding, in dat licht bezien, niet billijk te achten. Het verzoek tot vergoeding van de door hem ten gevolge van de ondergane verzekering geleden schade en het verzoek tot vergoeding van de kosten van rechtsbijstand zullen dan ook worden afgewezen.”

- beleidssepot (Rb. Noord-Holland 23 maart 2015, [ECLI:NL:RBNHO:2015:2231](#)):

“Bij brief van 10 juli 2014 heeft het openbaar ministerie aan verzoeker meegedeeld dat de zaak door de officier van justitie was geseponeerd, omdat verzoeker zelf door het gebeurde of de gevolgen ervan was getroffen. Bij brief van gelijke datum is ook aan het slachtoffer, dat aangifte had gedaan van de mishandeling, meegedeeld dat de zaak was geseponeerd, omdat de verdachte dusdanig door het delict of de gevolgen daarvan is getroffen dat strafrechtelijke vervolging niet zinvol werd geacht.

De thans door verzoeker verzochte vergoeding ziet op werkzaamheden die zijn advocaat voor hem heeft verricht. Die werkzaamheden komen echter uit billijkheidsoverwegingen niet voor vergoeding in aanmerking.

Allereerst niet, omdat hier sprake is van een zogenaamd beleidssepot. In raadkamer heeft de officier van justitie nader onderbouwd dat het zonder meer een bewijsbare zaak betrof, maar dat na afweging van onder meer de belangen van verdachte besloten is om niet te vervolgen. Onder deze omstandigheden verzet de billijkheid zich tegen toekenning van de verzochte vergoeding. Van omstandigheden die tot een ander oordeel zouden moeten leiden, is niet gebleken. Het valt – in het belang van de toenmalige verdachte – te prijzen dat het openbaar ministerie deze beslissing zo snel heeft genomen.

Daarnaast is er voor vergoeding geen aanleiding, omdat de gevraagde vergoeding ziet op werkzaamheden, die na de sepotmededeling zijn verricht.”

- beleidssepot vanwege oplegging van disciplinaire maatregel (Rb. Overijssel 8 oktober 2014, parketnummer: 07.976404-12):

“De officier van justitie heeft verzoeker een brief, gedateerd 5 februari 2014, gestuurd met de mededeling dat de zaak geseponeerd is.

De rechtbank constateert dat de zaak aldus is geëindigd zonder oplegging van straf of maatregel en zonder dat toepassing is gegeven aan artikel 9a van het Wetboek van Strafrecht.

Bij verzoeken tot schadevergoeding als het onderhavige heeft de rechtbank te onderzoeken of en in hoeverre tot vergoeding van schade, alle omstandigheden in aanmerking genomen,

gronden van billijkheid aanwezig zijn.

Op 21 december 2011 heeft verzoeker een klaagschrift ex artikel 552a Wetboek van Strafvordering bij de rechtbank ingediend gericht tegen inbeslagname van de dienstboekjes van 57 matrozen, welke dienstboekjes in beslag waren genomen in verband met een verdenking ter zake van mensenhandel. Met betrekking tot de 57 Filipijnse matrozen heeft verzoeker vermeld dat: (...) Alle te dezer zake woonplaats kiezende (...) ten kantore van hun raadsman en gemachtigde, de advocaat mr. A. Apistola, die door hen bepaaldelijk is gemachtigd dit klaagschrift te ondertekenen en in te dienen. (...). In het politieverhoor van 6 november 2012 heeft verzoeker daarentegen verklaard dat hij met geen van die Filipijnse matrozen contact heeft gehad met betrekking tot het klaagschrift tegen de inbeslagname van de dienstboekjes, terwijl de desbetreffende machtigingen identiek in opmaak zijn en alle gedateerd op 7 december 2011.

Gezien het vorenstaande, en op grond van de overige stukken van het strafdossier onder parkeetnummer 07.976404-12, is de rechtbank van oordeel dat verzoeker bij de opsporingsautoriteiten op basis van zijn eigen handelen een niet onbegrijpelijke verdenking ter zake van frauduleus handelen in het leven heeft geroepen.

De rechtbank weegt voorts mee dat de Raad van Discipline te 's-Gravenhage bij beslissing van 16 december 2013 verzoeker als disciplinaire maatregel een voorwaardelijke schorsing van de uitoefening van zijn praktijk voor de duur van twee weken heeft opgelegd.

In de brief van 5 februari 2014 heeft de officier van justitie verzoeker bovendien te kennen gegeven dat het hiervoor vermelde tuchtrechtelijk ingrijpen de reden is geweest om de zaak tegen verzoeker onder toepassing van sepotcode 20 ("ander dan strafrechtelijk ingrijpen prevaleert") te seponeren.

Onder die gegeven omstandigheden acht de rechtbank het niet billijk aan verzoeker een schadevergoeding van staatswege toe te kennen voor de door hem gemaakte kosten. De rechtbank zal om die reden de vergoeding afwijzen."

Een andere zaak waarin eveneens sprake was van een beleidssepot en waarin zowel disciplinair als strafrechtelijk onderzoek had plaatsgevonden betrof Rb. Den Haag 13 februari 2018, [ECLI:NL:RBDHA:2018:1503](#):

"De aanleiding voor het sepot was de in het disciplinair traject opgelegde straf. Als sprake is van een dergelijk beleidssepot, is de zaak geëindigd zonder oplegging van straf of maatregel en zonder dat toepassing is gegeven aan art. 9a Sr. Dit betekent echter niet dat de gewezen verdachte zonder meer in aanmerking komt voor vergoeding van zijn kosten. Per individueel geval dient te worden bekeken of er gronden van billijkheid aanwezig zijn om een vergoeding toe te kennen.

De rechtbank is van oordeel dat verzoeker het aan zichzelf te wijten heeft dat hij in de situatie terecht is gekomen dat er zowel een strafrechtelijk als een disciplinair onderzoek is opgestart naar zijn handelen. Hij heeft immers een handtekening van en voor een andere verbalisant onder een ambtsedig proces-verbaal gezet (...) Het is immers evident dat dergelijk handelen van een verbalisant niet acceptabel is en het in de lijn der verwachtingen ligt dat daar (strafrechtelijk en/of disciplinair) onderzoek naar wordt gedaan. Door aldus te handelen heeft verzoeker het aan zichzelf te wijten dat het aan zichzelf te wijten is dat het strafrechtelijke en disciplinair traject tegen hem is gestart. Dit brengt met zich dat er in het onderhavige geval geen gronden van billijkheid zijn voor het toekennen van een vergoeding voor de gevorderde kosten van de raadvrouw."

- sepot (Rb. Noord-Holland 23 maart 2015, [ECLI:NL:RBNHO:2015:2230](#)):

“In de onderhavige zaak is verzoeker op 14 mei 2014 door de politie aangehouden in verband met een verdenking van diefstal. Hij is verhoord en heengezonden. De advocaat van verzoeker heeft zich op 7 juli 2014 per brief gemeld bij het openbaar ministerie met verzoek om een afschrift van het strafdossier en het verzoek een beslissing omtrent de verdere vervolging kenbaar te maken. Bij brief van gelijke datum heeft het openbaar ministerie meegedeeld dat er nog helemaal niets bekend was, omdat de zaak nog bij de politie in behandeling was.

Bij brief van 17 september 2014 aan het OM heeft de advocaat verzocht of er al meer bekend was. In een schriftelijke reactie d.d. 13 oktober 2014 is aan de advocaat van verzoeker meegedeeld dat de officier van justitie besloten had verzoeker niet verder te vervolgen en de zaak derhalve te seponeren.

Onder deze omstandigheden en gelet op het tijdsverloop acht de rechtbank het billijk om aan verzoeker een vergoeding toe te kennen voor de werkzaamheden van zijn advocaat, die hiervoor zijn omschreven. In de declaratie worden die werkzaamheden gespecificeerd tot 7 handelingen van 6 minuten. Inclusief opslag voor kantoorkosten en btw een totaalbedrag van € 166,09.

De werkzaamheden die zien op het bestuderen van stukken en bestudering van het dossier komen uit billijkheidsoverwegingen niet voor vergoeding in aanmerking. Als nog volstrekt onduidelijk is of een verdachte (verder) vervolgd zal worden, bestaat – bijzondere omstandigheden daargelaten – geen aanleiding om dergelijke kosten voor rekening van de Staat te brengen.”

- voorwaardelijk sepot (Hof Arnhem-Leeuwarden 25 november 2015, [ECLI:NL:GHARL:2015:8880](#)):

“De officier van justitie van het arrondissementsparket Oost-Nederland heeft verzoekster bij schrijven van 21 juni 2014 er van kennis gegeven dat zij ter zake van dit feit niet vervolgd zal worden onder de voorwaarde dat zij zich gedurende de proeftijd van 6 maanden, ingaande op de dag van uitreiking van deze kennisgeving, niet aan enig strafbaar feit schuldig zal maken dan wel op andere wijze zal misdragen. In deze kennisgeving staat voorts dat de grondslag van het voorwaardelijk sepot is gelegen in het feit dat de benadeelde voldoende schadeloos is gesteld (...) De zaak tegen verzoekster is derhalve geëindigd in de zin van art. 591a Sv. Verzoekster heeft het verzoek op de voorgeschreven wijze en tijdig ingediend.

De rechtbank heeft het verzoek afgewezen en daarbij geoordeeld dat de billijkheid aan toewijzing van het verzoek in de weg staat, nu verzoekster door haar eigen handelen het strafrechtelijk onderzoek over zichzelf heeft afgeroepen.

Het hof overweegt als volgt. Bij de stukken van het geding bevindt zich de reactie van de officier van justitie d.d. 9 februari 2015 op het onderhavige verzoekschrift. Hierin staat dat verzoekster niet is vervolgd, omdat het openbaar ministerie van oordeel is dat de verhouding met de benadeelde/aangeefster in deze zaak inmiddels was hersteld (sepotcode 70). Naar het oordeel van het hof volgt hieruit dat er in het onderhavige geval geen sprake is van een zaak die onmiskenbaar zou hebben geleid tot het niet opleggen van een straf of maatregel. Mede in aanmerking genomen dat dit zijn bevestiging vindt in het (straf)dossier van verzoekster, is het hof van oordeel dat er geen gronden van billijkheid zijn voor het toekennen van een kostenvergoeding aan verzoekster.”

- voorwaardelijk sepot (Rb. Noord-Holland 21 december 2015, [ECLI:NL:RBNHO:2015:11102](#)):

“ Verzoeker is 28 juli 2011 aangehouden op verdenking van overtreding van de Opiumwet, te weten handel in cocaïne. Na verhoor is verdachte op 29 juli 2011 heengezonden. Bij brief van

27 juni 2012 heeft de raadvrouw aan de officier van justitie verzocht de strafzaak tegen verzoeker te seponeren wegens diens persoonlijke omstandigheden. Verzoeker is in mei 2012 betrokken geweest bij een ernstig verkeersongeluk. Verzoeker heeft enige tijd in coma gelegen en had nog een lang revalidatieproces te ondergaan. Op 5 april 2013 heeft de raadvrouw het verzoek tot sepot herhaald onder overlegging van onderbouwende stukken met betrekking tot de medische situatie van verzoeker. Bij brief van 21 juni 2013 heeft de officier van justitie aan verzoeker meegedeeld dat de strafzaak tegen verzoeker voorwaardelijk is geseponeerd vanwege gewijzigde omstandigheden en hieraan een proeftijd van 2 jaar verbonden. De proeftijd is op 21 juni 2015 verstreken zonder dat verzoeker de voorwaarden heeft overtreden.

De rechtbank acht in dit geval, alle omstandigheden in aanmerking genomen, geen gronden van billijkheid aanwezig om aan verzoeker enige vergoeding toe te kennen. Anders dan bij een vrijspraak of een technisch sepot geldt dat in geval van een beleidssepot en zeker in geval van een voorwaardelijk sepot de gronden van billijkheid gesteld en onderbouwd dienen te worden. Bij de beoordeling is met name van belang of buiten redelijke twijfel staat dat de strafrechter, later oordelend, tot een veroordeling zou zijn gekomen. De enkele mededeling van de raadsman dat een andere rechtbank in een door hem als soortgelijk gepresenteerd geval een vergoeding zou hebben toegewezen acht de rechtbank onvoldoende grond om tot de toewijzing van het thans voorliggende verzoek over te gaan.

De rechtbank is (...) van oordeel dat in het onderhavige geval geen sprake is van een zaak die onmiskenbaar zou hebben geleid tot het niet opleggen van een straf of maatregel. Immers, slechts op grond van de gewijzigde omstandigheden van verzoeker heeft openbaar ministerie, besloten verzoeker niet verder te vervolgen (...) Naar het oordeel van de rechtbank zijn er daarom geen gronden van billijkheid voor het toekennen van een vergoeding aan verzoeker met betrekking tot ten onrechte ondergane verzekering en evenmin voor een vergoeding van de kosten van de raadsman. Het verzoek zal mitsdien worden afgewezen.”

- art. 164 lid 9 Wegenverkeerswet 1994 (Rb. Midden-Nederland 17 augustus 2015, [ECLI:NL:RBMNE:2015:6155](#)):

“Art. 164 lid 9 Wegenverkeerswet 1994 bepaalt dat indien de zaak eindigt zonder oplegging van straf of maatregel de rechter een vergoeding ten laste van de Staat kan toekennen voor de schade die is geleden door de invordering en inhouding van het rijbewijs. De rechter kan een dergelijke vergoeding toekennen indien en voor zover daartoe, naar het oordeel van de rechter, alle omstandigheden in aanmerking genomen, gronden van billijkheid aanwezig zijn. Een dergelijk geval doet zich hier niet voor.

De rechtbank overweegt daartoe dat verzoeker – zo blijkt uit het opgemaakt proces-verbaal – omstreeks 20.15 uur betrokken is geweest bij een aanrijding op 11 januari 2015 op de Paralleldreef te Almere. Hij heeft de plaats van het ongeval verlaten en is omstreeks 21.00 uur die avond in zijn woning aangehouden. De politie constateert alcoholgebruik en verzoeker heeft een ademanalyse ondergaan. Het resultaat daarvan bedraagt 1090 µg/l. Gelet op dit hoge promillage was de politie gerechtigd het rijbewijs van verzoeker in te vorderen en was de officier van justitie gerechtigd het rijbewijs in te houden.

Verzoeker verklaart in zijn eerste verhoor bij de politie dat dit hoge promillage veroorzaakt is door twee halve liters bier die hij die avond heeft gedronken en door de vele biertjes die hij de avond tevoren heeft gedronken. Verzoeker maakt in dit eerste verhoor geen enkele melding van het drinken van grote hoeveelheden bier of andere alcoholhoudende drank tussen het tijdstip van het ongeval en het tijdstip waarop hij werd aangehouden. Met deze mededeling – impliciet inhoudende dat hij niet heeft gereden met een dergelijk hoog promillage – komt hij eerst ter terechtzitting van 20 maart 2015 op de proppen.

Nog afgezien van de geloofwaardigheid van een dergelijke verklaring, is de rechtbank van oordeel dat het welhaast onmogelijk is binnen een zo kort tijd tijdsbestek van amper 30 minu-

ten dergelijke hoeveelheden bier tot zich te nemen. Maar zelfs al zou verzoeker – zoals hij ter terechtzitting heeft opgemerkt – vier tot zes halve liters bier hebben geconsumeerd tussen het tijdstip van de aanrijding en het tijdstip van zijn aanhouding, dan betekent dat geenszins dat daarmee het promillage van 1090 µg/l kan worden bereikt. Verzoeker was – ook in dat geval – reeds stevig onder invloed van alcoholhoudende drank op het moment dat hij in zijn auto reed. Zulks blijkt tevens uit zijn opmerking dat hij de avond tevoren stevig had gedronken. Gelet op hetgeen hierboven wordt opgemerkt is de rechtbank van oordeel dat het rijbewijs op goede gronden is ingevorderd en ingehouden. Zulks is slechts aan één persoon te wijten: verzoeker. Derhalve bestaan geen gronden van billijkheid welke een vergoeding van welke schade dan ook zouden rechtvaardigen.”

In de volgende gevallen is de rechter tot de conclusie gekomen dat er wel gronden van billijkheid zijn om tot de toekenning van de vergoeding over te gaan:

- onschuldpresumptie na een onherroepelijke vrijspraak (Rb. Amsterdam 27 januari 2010, [ECLI:NL:RBAMS:2010:BL1670](#)):

“Naar het oordeel van de rechtbank kan uit de jurisprudentie van het EHRM echter worden afgeleid dat de onschuldpresumptie er aan in de weg staat om de gronden van verdenking mee te wegen in een verzoekschriftprocedure ex artikel 89 en 591a Sv, als er sprake is van een onherroepelijke vrijspraak. Ten aanzien hiervan heeft het EHRM immers overwogen dat ‘even the voicing of suspicions’ niet meer is toegestaan.

De officier van justitie heeft aangevoerd dat verzoeker de verdenking die jegens hem bestond in stand heeft gelaten doordat hij geen enkele verklaring heeft willen afleggen. Dit zwijgrecht kan verzoeker in de onderhavige procedure worden tegengeworpen aldus de officier van justitie.

De rechtbank deelt dit standpunt, gelet op voorgaande overwegingen, niet. Bij de beoordeling van het verzoekschrift kan immers, gelet op de onschuldpresumptie na een onherroepelijke vrijspraak, het eventuele voortbestaan van een verdenking geen rol meer spelen.”

- niet-ontvankelijkheid van het OM wegens tijdsverloop en ontkennende verdachte (Hof Amsterdam 17 mei 2001, [NbSr 2001, 224](#)):

“In een geval als hier aan de orde waarin verzoeker steeds heeft ontkend zich aan een strafbaar feit te hebben schuldig gemaakt en waarin de zaak is geëindigd zonder oplegging van straf of maatregel en zonder dat toepassing is gegeven aan art. 9a Sr, voorts zonder dat de betrokkenheid van verzoeker bij het tenlastegelegde of bij het ten laste te leggen feit ter terechtzitting is onderzocht en derhalve zonder dat verzoeker de verdediging heeft kunnen voeren, zullen in het algemeen gronden van billijkheid voor de toekenning van een vergoeding aanwezig zijn. Daarop zal – als regel – een uitzondering moeten worden aangenomen, in het geval dat de verdenking tegen de verzoeker na de beëindiging van de zaak is blijven bestaan, althans in het geval dat op grond van die verdenking redelijkerwijs moet worden aangenomen dat bewezenverklaring met oplegging van straf of maatregel zou zijn gevolgd, indien de zaak tegen de verzoeker wel ter terechtzitting zou zijn behandeld, en voorts in het geval dat – en voor zover – de verdachte door zijn opstelling tijdens het opsporingsonderzoek of daarna het (mede) aan zich zelf te wijten heeft dat hij kosten heeft moeten maken, bijvoorbeeld doordat hij als verdachte gehoord wisselende of onware verklaringen heeft afgelegd.

In het onderhavige geval heeft verzoeker zowel in eerste als in tweede aanleg getuigen willen doen horen met betrekking tot het al of niet geweigerd hebben van de ademanalyse. Gelet op deze verzoeken en de inhoud van het proces-verbaal van politie kan niet zonder meer worden

aangenomen dat verzoeker veroordeeld zou zijn, wanneer er van tijdsverloop geen sprake zou zijn geweest. In dit geval waarin verzoeker zijn verdedigingsrechten onvoldoende heeft kunnen benutten, acht het Hof daarom ondanks het mogelijk nog steeds bestaan van een verdenking gronden van billijkheid aanwezig voor de toekenning van de gevraagde vergoeding ter zake van de kosten van rechtsbijstand tot een bedrag van f 3.302,84. Voor het opstellen, indienen en in raadkamer in eerste aanleg en in hoger beroep toelichten van het verzoekschrift is het hof van oordeel dat gronden van billijkheid aanwezig zijn voor toekenning van f 650 onderscheidenlijk f 750, zijnde het destijds onderscheidenlijk thans geldende standaardbedrag dat het Hof in dergelijke zaken toekent.”

- vrijspraak en onvoorwaardelijk sepot (Rb. Amsterdam 4 juni 2019, [ECLI:NL:RBAMS:2019:7186](#)):

“Het standpunt van het Openbaar Ministerie.

De strafzaak tegen verzoekster is geëindigd zonder oplegging van een straf of maatregel. Dit wil echter niet zeggen dat geen straf of maatregel had kunnen worden opgelegd. Integendeel: op basis van het strafdossier had een veroordeling jegens verzoekster kunnen volgen wegens witwassen.

De beoordeling.

Uit het arrest van de Hoge Raad van 19 februari 2013, ECLI:NL:HR:2013:BX5566 volgt dat bij het billijkheidsoordeel (...) ook kan worden betrokken in hoeverre de gewezen verdachte de gemaakte kosten aan zichzelf te wijten heeft. De onschuldpresumptie verbiedt niet dat rekening wordt gehouden met de destijds bestaande verdenkingen, maar stelt wel grenzen waarbinnen deze beoordeling kan plaatsvinden. Samengevat komen de overwegingen en oordelen van het EHRM hierop neer dat deze vergoedingen niet kunnen worden geweigerd op gronden die “were based on any continuing suspicion that the applicant was guilty” of in het geval dat “the applicant had been penalised for exercising his right to silence”.

Voor zover het Openbaar Ministerie de afwijzing heeft bepleit omdat sprake was van een bewijsbare zaak, is de rechtbank – gelet op het voorgaande – van oordeel dat hiermee niet de juiste maatstaf ter beoordeling van een verzoek ex art. 591a Sv wordt gehanteerd. Daarnaast is de rechtbank van oordeel dat het door het Openbaar Ministerie ingenomen standpunt ten aanzien van de overwegingen in het vonnis van mevrouw [medeverdachte] – namelijk dat geconcludeerd kan worden dat [verzoekster] – zich schuldig heeft gemaakt aan witwassen - uitgaat van een interpretatie die de rechtbank niet zo leest in het vonnis. Er wordt slechts gesteld dat zij dient te worden vrijgesproken van het haar ten laste gelegde witwassen omdat uit het dossier niet kan worden opgemaakt dat zij enige betrokkenheid heeft bij [verzoekster]. Hiermee heeft de rechtbank dus niet gezegd dat [verzoekster] zich schuldig heeft gemaakt aan witwassen (...)

Nu de feitelijk leidinggever is vrijgesproken en de strafzaak tegen verzoekster is geseponeerd, acht de rechtbank alle omstandigheden in aanmerking genomen, gronden van billijkheid aanwezig een vergoeding toe te kennen voor de kosten van de raadsman.”

Verwijtbare proceshouding

Een andere categorie criteria die rechters in het kader van de billijkheidscorrectie toepassen, ziet op de overwegingen over verwijtbare proceshouding. Naar aanleiding van de EHRM-jurisprudentie zijn inmiddels voor de nationale rechtspraak echter wel enkele beperkingen gecreëerd voor wat betreft het gebruik van dit criterium ter afwijzing van schade- en kostenvergoeding. Immers, in de uitspraak *Rushiti* (EHRM 21 maart 2000, 28389/95) heeft het EHRM overwogen dat in geval van een onherroepelijke vrijspraak

noch verzoekers proceshouding noch enige andere omstandigheid een grond kan opleveren die aanleiding zou moeten geven kosten van rechtsbijstand niet of gedeeltelijk te vergoeden (zie ook hierboven onder 'resterende verdenking').

Hoewel het EHRM een duidelijk standpunt heeft ingenomen voor wat betreft een onherroepelijk vrijspraak, past de Nederlandse rechter daar wel een uitzondering op toe. Een verdachte moet weliswaar de hem toekomende processuele rechten (bijv. het zwijgrecht) kunnen uitoefenen zonder te vrezen dat de uitoefening daarvan hem later kan worden tegengeworpen. Indien echter de verdachte de rechtsgang opzettelijk en aantoonbaar belemmert of 'willens en wetens zonder enige noodzaak de voortgang van het onderzoek vertraagt' (D. Roef & Th. de Roos, 'Het verhaalsrecht van de gewezen verdachte', in C.P.M. Cleiren e.a. (red), Voor risico van de overheid? Vooruitzichten van de aansprakelijkheid van de overheid in bestuurs-, straf-, en civielrechtelijke perspectief, Arnhem: Gouda Quint 1995, p. 233-258), kan de verdachte geen aanspraak maken op schade en/of kostenvergoeding. In dat laatste geval is het namelijk evident dat de proceshouding met onzuivere motieven is gebruikt en is derhalve geen billijkheidsgronden aanwezig om tot de schadevergoeding over te gaan.

Hieronder is een overzicht opgenomen van de Nederlandse jurisprudentie waarbij sprake is van een verwijtbare proceshouding. Eerst volgen de afwijzende en vervolgens de toekennende beslissingen.

In de volgende gevallen is de rechter tot de conclusie gekomen dat er geen gronden van billijkheid zijn om tot de toekenning van de vergoeding over te gaan:

- vrijspraak waarbij verzoeker bekent het slachtoffer te hebben verwond met een mes (Rb. Zwolle-Lelystad 23 maart 2011, [ECLI:NL:RBZLY:2011:BR2027](#)):

“De rechtbank acht, alle omstandigheden in aanmerking genomen, geen gronden van billijkheid aanwezig tot toekenning van de verzochte vergoeding. Verdachte is weliswaar op 16 september 2010 vrijgesproken van de hem ten laste gelegde doodslag in vereniging, maar uit de uitspraak van deze rechtbank van 16 september 2010 komt naar voren dat deze vrijspraak slechts het gevolg is van de twijfel die voortvloeit uit de door verdachte zelf en diens verwanten in het leven geroepen onduidelijkheid over de ware toedracht van het gebeurde.

Uit de inhoud van het dossier en hetgeen op het onderzoek ter terechtzitting naar voren is gebracht, zijn, zoals uit het vonnis blijkt, verschillende scenario's mogelijk gebleken, die elkaar uitsluiten en ieder voor zich onvoldoende ondersteund worden door onafhankelijk bewijs, waardoor niet is vast te stellen wat er zich precies heeft afgespeeld tussen de verschillende in de woonwagen aanwezige personen. Niet is vast te stellen in hoeverre verzoeker in strafrechtelijke zin verantwoordelijk is te houden van de toen ten laste gelegde gedraging. Uit de vrijspraak hoeft op basis van deze omstandigheden niet per definitie van de onschuld van de gewezen verzoeker te worden uitgegaan. Dit klemt te meer, nu verdachte zelf heeft verklaard het slachtoffer te hebben verwond met een mes. Door de bekende verklaring van verdachte alsmede de door hem gekozen procespositie heeft de voorlopige hechtenis langer heeft moeten duren. Weliswaar is verzoeker vrij zijn processuele positie naar eigen goeddunken in te richten, maar de consequenties daarvan komen in de schadevergoedingsprocedure voor risico van de gewezen verdachte. De rechtbank ziet op basis van het vonnis geen aanleiding om verzoeker zijn verzoek om schadevergoeding voor de ondergane detentie toe te wijzen.”

- vrijspraak waarbij verdachte bekende verklaringen heeft afgelegd (Hof 's-Gravenhage 11 mei 2004, [NbSr 2004.251](#)):

“Het Hof is – met de advocaat-generaal – van oordeel dat geen gronden van billijkheid aanwezig zijn die enige vergoeding rechtvaardigen. De verzoeker heeft immers zelf, bij de politie, en met name ook bij de RC terwijl hij bij deze laatste werd bijgestaan door een raadsman, een bekende verklaring afgelegd. Verzoeker heeft het derhalve aan zichzelf te wijten dat jegens hem een zodanige verdenking is blijven bestaan dat het vrijheidsbenemende dwangmiddel is toegepast. De verzoeken op de voet van art. 89 en 591a Sv dienen dientengevolge te worden afgewezen.”

- overeenkomst tussen het OM en de verdachte dat de verdachte geen verzoek tot schadevergoeding zou indienen als het OM niet in hoger beroep zou gaan (Rb. Haarlem 19 maart 2009, [ECLI:NL:RBHAA:2009:BI0503](#)):

“Naar het oordeel van de rechtbank verzet zich geen regel van geschreven of ongeschreven recht er tegen dat het openbaar ministerie een wederkerige overeenkomst met een verdachte sluit, inhoudende dat laatstgenoemde zich verbindt geen verzoekschrift strekkende tot vergoeding van in verzekering en voorlopige hechtenis doorgebrachte dagen in te dienen waartegenover staat dat het openbaar ministerie het ingestelde hoger beroep intrekt, mits het openbaar ministerie bij het totstandkomen van de overeenkomst de beginselen van een behoorlijke procesorde in acht neemt.

Uit de stukken in het dossier en uit hetgeen ter zitting is besproken stelt de rechtbank vast dat de contacten van het openbaar ministerie in het kader van de overeenkomst steeds met de raadsman hebben plaatsgevonden en niet rechtstreeks met verzoeker. De raadsman heeft een en ander met zijn cliënt kunnen bespreken, de kwestie op zijn juridische merites kunnen beoordelen, de ‘voors’ en ‘tegens’ kunnen afwegen en zijn cliënt kunnen adviseren. Vervolgens is de overeenkomst tot stand gekomen, is de brief van 28 juli 2008 door de raadsman geschreven en heeft het openbaar ministerie het hoger beroep ingetrokken, een intrekking die onherroepelijk is. Het gaat dan niet aan om zich nadien eenzijdig aan de overeenkomst te onttrekken door toch een verzoekschrift als het onderhavige in te dienen.

Dat zou anders kunnen zijn indien zou zijn komen vast te staan dat het openbaar ministerie alleen in hoger beroep is gegaan om een claim als de onderhavige onmogelijk te maken of wanneer van de zijde van het openbaar ministerie ontoelaatbare druk of dwang op verzoeker zou zijn uitgeoefend of anderszins sprake zou zijn van schending van beginselen van een behoorlijke procesorde. Hiervan is de rechtbank echter niet gebleken.”

- vrijspraak en zwijgrecht (Rb. Noord-Holland 15 september 2014, [ECLI:NL:RBNHO:2014:11932](#)):

“Bij de beantwoording van de vraag of de hiervoor genoemde gronden van billijkheid aanwezig zijn dienen alle omstandigheden van het geval in aanmerking te worden genomen.

De rechtbank kent in dit verband betekenis toe onder meer aan de door de verzoeker in diens hoedanigheid van verdachte in dit strafgeding gekozen proceshouding. Op zichzelf heeft een verdachte uiteraard het recht om de tijdens de preventieve hechtenis aan hem gestelde vragen niet te beantwoorden. Hij heeft immers een zwijgrecht. Verzoeker heeft zich in deze zaak ook beroepen op dat recht. Het door hem herhaald gedane beroep op het hem toekomende zwijgrecht heeft echter bijgedragen aan het voortduren van de tegen hem toegepaste verze-

kering en voorlopige hechtenis. Daarmee heeft verzoeker zelf bijgedragen aan het ontstaan en vergroten van de schade waarvan hij in de onderhavige procedure om vergoeding verzoekt. (...)

Verzoeker is er zodoende niet in geslaagd aannemelijk te maken dat in redelijkheid niet van hem kon worden gevergd het ontstaan van zijn schade te voorkomen, althans de omvang daarvan te beperken. De tegen verzoeker bevolen verzekering en voorlopige hechtenis moeten daarom als aan de door hem gekozen proceshouding verbonden gevolgen te worden aangemerkt. Die gevolgen behoren voor zijn rekening en risico te blijven.

Gezien het voorgaande dient het verzoek tot toekenning van schadevergoeding te worden afgewezen, omdat gronden van billijkheid ontbreken.”

In de volgende gevallen is de rechter tot de conclusie gekomen dat er gronden van billijkheid zijn om tot de toekenning van de vergoeding over te gaan:

- vrijspraak en zwijgrecht (Rb. Amsterdam 24 februari 2010, [ECLI:NL:RBAMS:2010:BM0977](#)):

“Op grond van de Europeesrechtelijke jurisprudentie met betrekking tot de onschuldpresumptie, mag de rechter zich bij de beoordeling van verzoekschriften om schadevergoedingen niet uitlaten over de eventuele schuld van de verzoeker aan de verweten feiten. Dit ligt evenwel anders als het gaat om uitlatingen over de gronden van verdenking die er jegens verzoeker bestonden.

Naar het oordeel van de rechtbank kan uit de jurisprudentie van het EHRM echter worden afgeleid dat de onschuldpresumptie er aan in de weg staat om de gronden van verdenking mee te wegen in een verzoekschriftprocedure ex artikel 89 en 591a Sv, als er sprake is van een onherroepelijke vrijspraak. Ten aanzien hiervan heeft het EHRM immers overwogen dat ‘even the voicing of suspicions’ niet meer is toegestaan.

De officier van justitie heeft aangevoerd dat verzoeker de verdenking die jegens hem bestond in stand heeft gelaten doordat hij geen enkele verklaring heeft willen afleggen. Dit zwijgrecht kan verzoeker in de onderhavige procedure worden tegengeworpen aldus de officier van justitie.

De rechtbank deelt dit standpunt, gelet op voorgaande overwegingen, niet. Bij de beoordeling van het verzoekschrift kan immers, gelet op de onschuldpresumptie na een onherroepelijke vrijspraak, het eventuele voortbestaan van een verdenking geen rol meer spelen.

De rechtbank acht derhalve, alle omstandigheden in aanmerking genomen, waaronder de levensomstandigheden van verzoeker, gronden van billijkheid aanwezig om een schadevergoeding toe te kennen tot een bedrag van na te noemen hoogte.”

- vrijspraak (Hof 's-Gravenhage 12 december 2000, [ECLI:NL:GHSGR:2000:AA8946](#)):

“Verzoeker is van de gehele tenlastelegging vrijgesproken. In zijn arrest van 21 maart 2000 in de zaak Rushiti (no. 28389/95) overwoog het EHRM onder meer (§ 31): “The Court cannot but affirm the general rule stated in the Sekanina judgment that, following a final acquittal, even the voicing of suspicions regarding an accused’s innocence is no longer admissible. The Court, thus, considers that once an acquittal has become final - be it an acquittal giving the accused the benefit of the doubt in accordance with Article 6 § 2 - the voicing of any suspicions of guilt, including those expressed in the reasons for the acquittal, is incompatible with the presumption of innocence”. Deze rechtsoverwegingen tot uitgangspunt nemend levert naar het oordeel van het hof noch de proceshouding van verzoeker noch enige andere omstandigheid waaronder de strafzaak tegen verzoeker is vervolgd en terecht, een grond van

billijkheid op die het hof aanleiding zou moeten geven kosten van rechtsbijstand niet of slechts gedeeltelijk te vergoeden.”

Levensomstandigheden

Uit de via art. 530 lid 4 Sv volgende van toepassing verklaring van art. 534 lid 2 Sv volgt voorts dat bij de bepaling van het bedrag van vergoeding ook rekening moet worden gehouden met de levensomstandigheden van de gewezen verdachte. Hierbij zal met name de draagkracht bepalend zijn.

Door de tarifiering (forfaitaire bedragen) heeft het voorschrift van art. 534 lid 2 Sv veel van zijn betekenis verloren. Bij de berekening van schade- en/of kostenvergoeding maakt de rechter geen onderscheid tussen gewezen verdachten. Deze sluit echter niet uit dat in individuele gevallen, op grond van persoonlijke omstandigheden, een hogere dan wel een lagere vergoeding wordt gegeven. De verzoeker zal echter aannemelijk moeten maken dat hij niet op één lijn kan worden gesteld met de gemiddelde gewezen verdachte (vgl. Hof 's-Hertogenbosch 9 mei 2003, [NbSr 2003, 296](#)). Hierbij valt te denken aan de grote publiciteitsschade, de ontwrichting van het huwelijk als gevolg van het voorarrest of de bijzondere positie van de verdachte. Hieruit blijkt dat het criterium 'levensomstandigheden' meer van belang is bij een verzoek ex art. 533 Sv dan op een verzoek ex art. 530 Sv.

§ 4.2 MAATSTAF SCHADEVERGOEDING

Voor wat betreft de hoogte van de in verband met de kosten van een raadsman toe te kennen vergoeding, behelst art. 530 Sv geen maatstaf. Nu volledige vergoeding mogelijk is, zal uitgangspunt dienen te zijn: het door de raadsman in rekening gebrachte bedrag. Echter, de rechter is niet gebonden aan de door de advocaat opgestelde declaratie, ook niet indien deze is voorzien van een gedetailleerde urenspecificatie. Er dient altijd te worden gekeken naar de aard, de omvang en de complexiteit van de zaak (Hof Arnhem-Leeuwarden 17 februari 2014, [ECLI:NL:GHARL:2014:1898](#)). Ook dient er te worden gekeken of de door verzoeker opgevoerde rechtsbijstandskosten noodzakelijk waren.

Het Hof Amsterdam wees in een zaak (Hof Amsterdam, 31 januari 2019, [ECLI:NL:GHAMS:2019:252](#)) het hanteren van een forfaitaire vergoeding door de rechtbank af bij een verzoek inzake rechtsbijstand t.a.v. werkzaamheden t.b.v. een beklagzaak ex art. 552a Sv. Volgens de rechtbank lag dit in de rede, omdat dergelijke beklagzaken juridisch eenvoudig zijn en volgens een vast stramien verlopen. Het hof ging daar niet in mee en stelde dat de feitelijke, juridische en organisatorische complexiteit van klaagschriften op de voet van art. 552a Sv per geval kan verschillen en daarmee ook de benodigde rechtsbijstand. Daarbij merkt het hof op dat de wetgever het mogelijk heeft willen maken dat een verzoeker op de voet van art. 530 Sv zijn gehele schade vergoed kan krijgen, indien daartoe gronden van billijkheid zijn.

Het voorgaande betekent dat de rechter de ruimte heeft van de declaratie af te wijken indien en voor zover daarvoor gronden van billijkheid aanwezig zijn. Die gronden van billijkheid kunnen bijvoorbeeld zijn gelegen in de mate waarin de verzoeker aan zichzelf te wijten heeft dat hij de desbetreffende kosten heeft gemaakt of in de bovenmatigheid van

de declaratie. Het moet wel gaan om bovenmatigheid die in het oog springt. Is daarvan geen sprake, dan dient de rechter de omvang van de in rekening gebrachte kosten marginaal te toetsen (vgl. Gerechtshof Amsterdam 28 mei 2014, [ECLI:NL:GHAMS:2014:2466](#)). Niet uitgesloten is tevens dat de vergoeding van de kosten van de gekozen raadsman boven het tarief van een toegevoegde raadsman kan uitstijgen (HR 2 februari 1993, [ECLI:NL:HR:1993:ZC9217](#)). Zo werden gehanteerde uurtarieven van ongeveer €500 (Hof Amsterdam 17 februari 2016, [ECLI:NL:GHAMS:2016:4950](#)) of zelfs €665 (Hof Arnhem-Leeuwarden 18 maart 2016, [ECLI:NL:GHARL:2016:2241](#)) niet gematigd.

Hieronder volgt een kort jurisprudentieoverzicht, waarbij de billijkheid als correctiefactor op de hoogte van de te vergoeden bedrag wordt toegepast.

Verhoging

- in geval van een omvangrijke zaak die specialistische kennis vereist (Rb. Middelburg, 25 september 2007, [NbSr 2007, 471](#)):

“Met betrekking tot het verzoek tot vergoeding van de kosten van rechtsbijstand overweegt de Rechtbank het volgende.

Uit het strafdossier van verzoeker blijkt dat er sprake was van een omvangrijke zaak, die specialistische kennis vereiste.

De Rechtbank is van oordeel dat de in verband met de specialistische raadslieden houdende kosten en verschillende uurtarieven niet voor rekening van verzoeker dienen te komen. De Rechtbank is, op grond van de door de raadsman overgelegde specificatie, van oordeel dat de verzochte vergoeding niet onredelijk of onbillijk voorkomt. De Rechtbank zal derhalve een bedrag van € 10.080,79 toekennen.

De raadsman van verzoeker heeft verzocht om een vergoeding van in totaal € 1.500 wegens de kosten van opstellen en behandeling van de verzoekschriften. De Rechtbank overweegt hieromtrent dat de stelling van de raadsman met betrekking tot de tijdsduur van het opstellen van de verzoekschriften niet relevant is in de verzoekschriftprocedure, zodat voor de kosten van opstellen en behandeling van het verzoekschrift de thans gangbare forfaitaire vergoeding van € 540,00 zal worden toegekend.”

- in geval van de door de verdediging verrichte extra werkzaamheden - die normaal gesproken alleen of in zijn geheel niet worden uitgevoerd - in een bijzondere zaak als de strafzaak waarin verzoeker verdachte was (Hof Arnhem-Leeuwarden 10 maart 2014, [ECLI:NL:GHARL:2014:1898](#)):

“Het hof heeft ten aanzien van de gevraagde vergoeding ter zake van de kosten voor rechtsbijstand acht geslagen op de aard, de omvang en de complexiteit van de strafzaak. Daarbij heeft het hof in het bijzonder betrokken dat het openbaar ministerie uitgebreid onderzoek heeft verricht naar de feiten waarvan verzoeker verdacht werd. Dat onderzoek heeft geleid tot een omvangrijk dossier waarvan een groot deel bestond uit telefoontaps. Vervolgens zijn in het kader van de behandeling bij de rechtbank meerdere getuigen gehoord ten overstaan van de rechter-commissaris. Nadat verzoeker door de rechtbank is vrijgesproken, is het openbaar ministerie in hoger beroep gegaan. Ook in hoger beroep is nader onderzoek verricht in de vorm van het horen van een getuige.

Het hof stelt vast dat het openbaar ministerie grote inspanningen gerechtvaardigd achtte,

hetgeen niet alleen volgt uit de omvang van het verrichte onderzoek maar bijvoorbeeld ook uit het feit dat het openbaar ministerie zich in eerste aanleg heeft laten vertegenwoordigen door twee officieren van justitie.

De verdediging heeft op het op haar beurt gerechtvaardigd geacht alle beschikbare telefoontaps uit te luisteren, nu slechts een selectie daarvan door het openbaar ministerie was uitgewerkt en die selectie een belangrijk onderdeel vormde van de door het openbaar ministerie aan de rechtbank en het gerechtshof voorgelegde bewijsconstructie. Voorts heeft de verdediging er voor gekozen om alle getuigenverhoren bij te wonen en sommige taken met twee advocaten te verrichten.

Het hof acht de door de verdediging verrichte extra werkzaamheden - die normaal gesproken alleen of in zijn geheel niet worden uitgevoerd - in een bijzondere zaak als de strafzaak waarin verzoeker verdachte was niet van dien aard dat deze als onredelijk kunnen worden aange merkt. Daarbij heeft het hof in aanmerking genomen de persoonlijke en maatschappelijke impact van onderhavige zaak voor verzoeker, alsmede het gewicht en de aandacht die het openbaar ministerie daaraan heeft gegeven. Bovendien is door zowel de verdediging als het openbaar ministerie veel tijd gestoken in het verkrijgen van duidelijkheid over de feitelijke toedracht, welke feitelijke toedracht blijkens het arrest van het hof cruciaal is gebleken. Dergelijk feitenonderzoek vergt doorgaans veel tijd. Zeker wanneer na dat feitenonderzoek slechts kan worden vastgesteld dat daarover onvoldoende helderheid bestaat, zoals het hof in deze zaak in het arrest van 13 juni 2013 heeft overwogen.

De verdediging heeft al met al net als het openbaar ministerie gekozen voor een arbeidsintensieve en daarmee kostbare aanpak. Gegeven het bijzondere karakter van de zaak, de opstelling van het openbaar ministerie daarin, de uitkomst van de zaak alsmede de autonomie die de verdediging tot op zekere hoogte toekomt, ziet het hof in casu echter geen aanleiding om de verdediging achteraf in de door haar gemaakte keuzes te beperken door matiging van de verzochte kosten.

Het hof zal daarom op gronden van billijkheid als vergoeding voor de kosten van rechtsbijstand een bedrag toekennen ter hoogte van het in dat verband verzochte bedrag van € 235.074,90 (inclusief BTW)."

- gelet op aard en maatschappelijke belang van de strafzaak en het karakter van principieel proefproces dat in twee feitelijke instanties en cassatie is gevoerd (Hof Amsterdam, 27 oktober 2017, NbSr 2017, 357):

" Het verzoekschrift strekt tot het toekennen van een vergoeding uit 's Rijks kas ten bedrage van € 59.539,74.

De advocaat-generaal heeft aangevoerd dat gelet op het aantal aan de zaak bestede uren in combinatie met het hoge uurtarief een billijkheidscorrectie van 50% moet worden toegepast. Daartoe is aangevoerd dat mede gelet op het uurtarief verwacht mag worden dat de raadsman op de hoogte is van de jurisprudentie en de literatuur. De kosten kunnen daarom niet volledig voor vergoeding in aanmerking komen. De zaak is bovendien in de kern dezelfde gebleven bij de verschillende instanties, zodat het aantal voor deze zaak gedeclareerde uren bovenmatig is.

In het kader van de marginale toetsing van de omvang van de in rekening gebrachte kosten kan slechts een uurtarief dat qua hoogte zodanig afwijkt van hetgeen naar de maatstaf van billijkheid aanvaardbaar is, leiden tot een correctie daarvan. Mutatis mutandis geldt hetzelfde voor het aantal in rekening gebrachte uren.

De voorzitter acht gronden van billijkheid aanwezig voor toekenning van de vergoeding zoals verzocht. Gelet op de door raadsman gegeven nadere uitleg en op de inhoud van de processtukken kan van een bovenmatig uurtarief, noch van een bovenmatig aantal uren worden ge-

sproken. Daarbij zij in aanmerking genomen dat de aard en het maatschappelijk belang van de strafzaak in kwestie, die het karakter droeg van een principiële proefproces dat in twee feitelijke instanties en in cassatie is gevoerd.”

- hoger uurtarief – na marginale toetsing – redelijk en billijk, omdat advocaat snel en efficiënt gewerkt heeft (Rb. Noord-Holland 10 januari 2020, [ECLI:NL:RBNHO:2020:159](#)):

“De declaratie ten behoeve van rechtsbijstand bedraagt € 3.049,20.

Een dergelijke declaratie is wel uitgangspunt, maar de rechter heeft de ruimte daarvan af te wijken (...) kunnen zijn gelegen in de mate waarin de verzoeker aan zichzelf te wijten heeft dat hij de desbetreffende kosten heeft gemaakt, maar ook kunnen zij zijn gelegen in de bovenmatigheid van de declaratie. Het moet in dat laatste geval wel gaan om bovenmatigheid die in het oog springt. Is daarvan geen sprake, dan dient de rechter de omvang van de in rekening gebrachte kosten marginaal te toetsen.

De rechtbank overweegt dat in het kader van een marginale toetsing van de omvang van de in rekening gebrachte kosten geen plaats is voor toepassing van een standaard uurtarief, ook niet van € 200,00. Slechts wanneer door een raadsman of raadvrouw een uurtarief wordt toegepast dat qua hoogte zodanig afwijkt van wat naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid aanvaardbaar is, kan dit leiden tot een correctie van dat uurtarief (vgl. [ECLI:NL:GHLEE:2010:BN0357](#)).

De met een gespecificeerde declaratie onderbouwde kosten zijn niet als bovenmatig aan te merken. De rechtbank merkt daarbij op dat het gehanteerde uurtarief van € 360,00 aanzienlijk afwijkt van het in eenvoudige strafzaken gemiddelde gehanteerde uurtarief. Daar staat echter tegenover dat – marginaal toetsend – uit de in rekening gebrachte uren volgt dat de raadvrouw snel en efficiënt gewerkt. Daarom is de rechtbank – anders dan de officier van justitie – van oordeel dat het verzoek kan worden toegewezen ”

Verlaging

- in geval van een zaak die naar aard juridisch noch feitelijk complex was en evenmin een bijzondere omvang heeft (Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 1 juli 2013, [ECLI:NL:GHARL:2013:6595](#)):

“Bij de beoordeling van het verzoek tot vergoeding van de kosten van de raadsman in de zin van artikel 591a van het Wetboek van Strafvordering stelt het hof voorop dat de declaratie van de raadsman/raadvrouw niet meer is dan een uitgangspunt, dat door het hof wordt betrokken in zijn oordeel of er, alle omstandigheden in aanmerking genomen, gronden van billijkheid aanwezig zijn aan appellant een vergoeding toe te kennen voor de kosten van de raadsman/raadvrouw en zo ja, tot welk bedrag. Deze maatstaf voor het beoordelen van het verzoek brengt met zich mee dat het hof geenszins gebonden is aan de door de raadsman/raadvrouw gedeclareerde tijd of het door hem/haar gehanteerde uurtarief.

Het hof heeft ten aanzien van de gevraagde vergoeding ter zake van de kosten voor rechtsbijstand acht geslagen op de aard, de omvang en de complexiteit van de strafzaak. De zaak was naar aard juridisch noch feitelijk complex. Evenmin had deze een bijzonder omvang.

Dat brengt het hof tot het oordeel dat de gedeclareerde tijd bovenmatig geacht moeten worden. Hierbij is in het bijzonder gelet op de door de raadvrouw in rekening gebrachte hoeveelheid voorbereidingstijd. Voorts is ook door twee advocaten tegelijkertijd aan de zaak gewerkt en zijn voor beide advocaten de volledige uren in rekening gebracht tegen een hoog uurtarief.

Daarnaast komt overeenkomstig het beleid van het hof de gedeclareerde reistijd slechts voor de helft voor vergoeding in aanmerking. Het hof zal gelet op het voorgaande tot een lagere vergoeding komen dan gevorderd.”

- ingeval uit de ter zitting gegeven toelichting niet kan worden afgeleid dat voor de verrichte werkzaamheden bijzondere, specialistische kennis noodzakelijk was (Rb. Noord-Holland 10 oktober 2015, [ECLI:NL:RBNHO:2015:8851](#)):

“Het is de vrije keuze van een verdachte om een advocaat te kiezen. Daarbij is het aan de desbetreffende advocaat om met de cliënt een uurtarief overeen te komen.

De vraag is echter in hoeverre het billijk is dat de Staat datzelfde uurtarief van de advocaat vergoedt aan verzoeker. In de onderhavige procedure is de grondslag voor een vergoeding van gemaakte advocaatkosten gelegen in artikel 591a Sv. Voor de maatstaf voor de toekenning van schadevergoeding wordt verwezen naar artikel 90 Sv. In dat artikel wordt bepaald dat er gronden van billijkheid moeten zijn om een schadevergoeding toe te kennen. Daarbij moeten alle omstandigheden in aanmerking worden genomen.

Die omstandigheden zijn in dit geval dat het gaat om de vervolging van verzoeker, die van onttucht met een minderjarige werd beschuldigd. Uit de ter zitting gegeven toelichting kon niet worden afgeleid dat voor de verrichte werkzaamheden bijzondere, specialistische kennis noodzakelijk was. Het ging om een intakegesprek en correspondentie in de voorfase (nadat verzoeker een uitnodiging had gekregen om op het politiebureau te worden verhoord). Hiervoor zijn 1 uur en 36 minuten in rekening gebracht. Daarnaast heeft de raadsman 8 uur en 24 minuten in rekening gebracht voor het bijwonen van een verhoor van verzoeker bij de politie en de reis ernaar toe en terug.

Voormelde werkzaamheden leiden er niet toe dat dient te worden afgeweken van een uurtarief van € 200,00 dat deze rechtbank als uitgangspunt hanteert.”

- ingeval het niet duidelijk is of verzoeker daadwerkelijk schade heeft geleden door het tijdverzuim (Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 03 februari 2014, [ECLI:NL:GHARL:2014:2565](#)):

“Bij de beoordeling van het verzoek tot vergoeding van de kosten wegens tijdsverzuim is het hof van oordeel dat onvoldoende is gebleken dat verzoeker daadwerkelijk schade heeft geleden door het tijdverzuim. Het hof neemt hierbij in overweging dat verzoeker tijdig op de hoogte is gesteld van de behandelingen van de strafzaak en dat hij bij het maken van afspraken met patiënten daarbij rekening heeft kunnen houden. Tevens is het hof evenmin gebleken dat verzoeker een vervanger heeft ingezet bij zijn afwezigheid. “

- in geval van ernstig twijfelen aan het realiteitsgehalte van de beide declaraties (Gerechtshof Arnhem 8 oktober 2012, [ECLI:NL:GHARN:2012:BY0240](#)):

“Het hof heeft ten aanzien van de gevraagde vergoeding ter zake van de kosten voor rechtsbijstand acht geslagen op de aard, de omvang en de complexiteit van de strafzaak. Het gaat om een eenvoudige zaak, te weten het plegen van baldadigheid. De zaak was omvangrijk noch complex. Dat brengt het hof tot het oordeel dat de tijd die volgens de overgelegde specificaties aan de zaak zou zijn besteed, en het gehanteerde uurtarief bovenmatig geacht moeten worden. Voorts neemt het hof in aanmerking de gang van zaken rond de overgelegde declaraties en de betaling daarvan. Niet alleen is de declaratie voor de rechtsbijstand in eerste aanleg eerst opgesteld nadat verzoeker bij arrest van het hof van 19 maart 2012 is vrijgesproken, maar bovendien heeft verzoeker die declaraties tot dusverre niet voldaan, ook niet gedeeltelijk zoals de raadvrouw ter zitting ten onrechte heeft meegedeeld. Het een en ander kan het

hof niet los zien van de familierelatie tussen verzoeker en de kantoorgenoot van de raadslieden. Deze feiten en omstandigheden doen het hof ernstig twijfelen aan het realiteitsgehalte van de beide declaraties. Die feiten en omstandigheden wijzen erop dat de declaraties zijn opgesteld met het oog op het verkrijgen van een vergoeding op grond van artikel 591a van het Wetboek van Strafvordering (vgl. Hof Arnhem 6 december 2010, LJN B09523). Het hof ziet, alle omstandigheden in aanmerking genomen, geen gronden van billijkheid om enige vergoeding in de kosten van de raadsman aan verzoeker toe te kennen, ook niet, voor de indiening en behandeling van het verzoek.”

- dat de raadsman meer tijd aan het verzoekschrift heeft besteed dan hij normaal wellicht zou doen is niet van belang (Rb. Amsterdam 27 januari 2010, [ECLI:NL:RBAMS:2010:BL1670](#)):

“De raadsman heeft in raadkamer, ter aanvulling van zijn verzoekschrift, verzocht om voor het opstellen, indienen en toelichten van het verzoekschrift een bedrag van € 2.975,00 toe te kennen. De raadsman stelt dat hij wegens het Europeesrechtelijke karakter van de zitting, meer tijd aan het opstellen van verzoekschrift heeft besteed dan hij normaliter zou hebben gedaan. (...)

De rechtbank overweegt hiertoe dat de gehanteerde standaardvergoeding bevordert dat er door verschillende rechters in verschillende zaken geen uiteenlopende bedragen worden toegekend voor het opstellen, indienen en toelichten van verzoekschriften. De standaardvergoeding is gebaseerd op het aantal uren dat er gemiddeld aan het opstellen, indienen en toelichten van een verzoekschrift wordt besteed. Dat de raadsman in casu, naar aanleiding van een vrijblijvend verzoek van de rechtbank, meer tijd aan het verzoekschrift heeft besteed dan hij normaal wellicht zou doen, doet hier naar het oordeel van de rechtbank niet af. De rechtbank zal aldus voor het opstellen, indienen en toelichten de forfaitaire vergoeding toe kennen.”

- het in hoger beroep inbrengen van een andere factuur met daarop een hoger bedrag dan de eerder ingebrachte factuur; afspraak “lump sum” met raadsman komt voor rekening en risico van appellant ([ECLI:NL:GHARN:2012:BW9491](#)):

“ Bij het verzoek zoals dat aan de rechtbank is gedaan, is gevoegd een declaratie van 31 mei 2011 met urenspecificatie van [raadsman 1] ter hoogte van € 11.720,99. De rechtbank heeft naar aanleiding van en op basis van die gegevens beslist. In hoger beroep heeft de raadsman ter zitting overgelegd een factuur, d.d. 10 februari 2009, gericht aan appellant ter hoogte van € 31.535,00 van het kantoor van [raadsman 1] en een factuur d.d. 19 februari 2009 met urenspecificatie van de voorganger van [raadsman 1] van € 15.267,35 en verzocht om een vergoeding ter zake van beide facturen.

Het hof stelt vast dat beide facturen niet bij het inleidende verzoek zijn gevoegd noch in eerste aanleg aan de rechtbank zijn overgelegd, terwijl deze – gelet op de data – toentertijd wel bekend waren bij appellant. Van appellant mag worden verlangd dat hij in zijn inleidend verzoek volledig was geweest en beide in hoger beroep alsnog ingebrachte facturen had overgelegd. Het hof wijst erop dat de termijn van drie maanden voor indiening van een verzoek (...) mede is bedoeld om het de gewezen verdachte in staat te stellen ter zake van de kosten van rechtsbijstand een volledig verzoek in te dienen. De raadsman heeft geen verklaring kunnen geven voor het pas in hoger beroep inbrengen van de factuur van [raadsman 1]. Met betrekking tot de factuur van de eerste raadsman heeft hij aangevoerd dat over de verschuldigheid van deze kosten van rechtsbijstand een civiele procedure is gevoerd waarop eerst bij vonnis van 29 juni 2011 is beslist. Naar het oordeel van het hof staat deze omstandigheid niet in de

weg aan het opnemen van de door middel van deze factuur gedeclareerde kosten in het inleidend verzoek, onder vermelding van de lopende civiele procedure. Gelet op het voorgaande zal het hof in hoger beroep slechts in aanmerking nemen de kosten van rechtsbijstand zoals die bij het inleidende verzoek zijn gepresenteerd en bij de rechtbank aan de orde zijn geweest. Overigens merkt het hof op dat nu volgens de factuur d.d. 31 mei 2011 de werkelijke kosten van rechtsbijstand [raadsman 1] € 11.720,99 hebben bedragen, er in ieder geval geen gronden van billijkheid aanwezig zouden zijn om een hoger vergoeding dan dat bedrag toe te kennen. Het feit dat appelland een "lump sum" afsprekt met zijn raadsman, is en blijft voor zijn rekening en risico."

- strafzaak t.z.v. fiscaal delict, maar daarnaast fiscaal onderzoek en verschillende fiscale procedures, alsmede arbeidszaak. meerdere raadslieden, ontbreken aparte declaraties, totstandkoming weinig inzichtelijk geen helder en inzichtelijk onderscheid tussen werkzaamheden in de zin van art. 529 en 530 Sv (Gerechtshof Arnhem 7 november 2005, [ECLI:NL:GHARN:2005:BG6058](#)):

"Naast de strafzaak hebben ook een fiscaal onderzoek en verschillende fiscale procedures gelopen, alsmede een arbeidszaak (...) Verzoekster is in de strafzaak bijgestaan door verschillende raadslieden, namelijk [raadsman A], en [raadsman B] en [raadsman C]. Alle drie hebben zijn in de loop van het onderzoek werkzaamheden laten verrichten door kantoorgenoten. [raadsman A] is gespecialiseerd in het strafrecht. [raadsman B] en [raadsman C] zijn gespecialiseerd in het fiscale recht. Het verzoek strekt in hoofdzaak tot vergoeding van de kosten van [raadsman A] op de voet van art. 591a Sv en de kosten van [raadsman B] en [raadsman C] op de voet van artt. 591 en 591a Sv.

[raadsman B] en [raadsman C] hebben zich blijkens de overgelegde declaraties vooral bezig gehouden met de fiscale kant van de zaak en met de fiscale procedures, maar ook met de arbeidszaak (...)

De strafzaak, het fiscale onderzoek en de fiscale procedures hebben van 1999 tot en met 2002 naast elkaar gelopen. [raadsman B] en [raadsman C] hebben hun werkzaamheden in de strafzaak niet apart gedeclareerd. Ten behoeve het onderhavige verzoek hebben zij achteraf, namelijk eerst na het verzoek om specialisatie door het hof, in een soort overzicht aangegeven welke verrichtingen naar hun inzicht betrekking hebben op de strafzaak. Niet alleen is (de totstandkoming van) dit overzicht weinig inzichtelijk, maar bovendien hebben zij geen, helder en inzichtelijk onderscheid gemaakt tussen de werkzaamheden in de zin van art. 591a Sv en (...) art. 591 Sv.

Het hof is van oordeel dat van een advocaat mag worden verwacht dat hij zijn declaraties zodanig inricht dat deze, mede met het oog op een verzoek ex art. 591a Sv, een helder en inzichtelijk beeld geven van zijn verrichtingen en in welke hoedanigheid hij die heeft verricht. Daarvan is bij de declaraties van [raadsman B] en [raadsman C] geen sprake. Daarbij komt dat voor zover de door [raadsman B] en [raadsman C] gedeclareerde kosten met enige zekerheid aan de strafzaak kunnen worden toegerekend, deze gelet op de aard, de omvang en de complexiteit van de zaak en op het feit dat [raadsman B] en [raadsman C] samen een in het strafrecht gespecialiseerde raadsman rechtsbijstand hebben verleend, bovenmatig moeten worden geacht.

Naar het oordeel van het hof kunnen de declaraties van [raadsman B] en [raadsman C], ook in aangepaste vorm, dan ook geen deugdelijke basis bieden voor het toekennen van een vergoeding voor de kosten van de raadsman of van vergoeding van kosten die in het belang van het onderzoek zijn gemaakt. Het hof zal die kosten dan ook naar eigen inzicht met inachtneming van de aard, de omvang en de complexiteit van de zaak op basis van redelijkheid en billijkheid schatten (...) Het hof ziet geen aanleiding voor het toekennen van kosten van [raadsman B] en [raadsman C] op de voet van art. 591 Sv, nu zij in de strafzaak als raadslieden met een fiscale deskundigheid zijn opgetreden, terwijl de aard en complexiteit van de strafzaak geenszins nopen tot het daarnaast inschakelen van deskundigen dan wel hen daarnaast als deskundigen te beschouwen. Het hof zal mitsdien de vergoeding uitsluitend toekennen o.g.v. art. 591a Sv. Het Hof zal daarbij slechts in aanmerking nemen de werkzaamheden die op grond van het dossier met grote mate van zekerheid aan de strafzaak zijn gerelateerd."

- niet gebleken van specialistische problematiek, deels gematigd en deels afgewezen en afwijzing verschillende posten, omdat deze niet zijn onderbouwd (Rb. Amsterdam 25 maart 2019, [ECLI:NL:RBAMS:2019:7177, RK 18/3829](#)):

“Het verzoek strekt tot een vergoeding van € 41.143,39 voor de kosten van de raadslieden en een vergoeding van € 550,00 voor de kosten van het opstellen, indienen en behandelen van het verzoekschrift.

De rechtbank acht in beginsel een maximum uurtarief van € 250,00 voor raadslieden billijk, tenzij blijkt dat sprake is van heel bijzondere omstandigheden dan wel zeer complexe, specialistische problematiek in de strafzaak. Hoewel de strafzaak omvangrijk was, is uit de stukken, noch uit hetgeen in raadkamer aan de orde is gekomen, gebleken dat hiervan sprake zou zijn. De rechtbank zal dan ook, voor zover de gedeclareerde posten voor vergoeding in aanmerking komen, de kosten van mr. Meijers matigen tot een bedrag van € 250,00 per uur. De rechtbank is van oordeel dat het verzoeker uiteraard vrij staat om zich door twee advocaten te laten bijstaan, maar acht het niet billijk om de kosten van intercollegiaal overleg tussen deze raadslieden voor rekening van de staat te laten komen. De rechtbank zal het verzoek ten aanzien van deze posten dan ook afwijzen.

De rechtbank is voorts van oordeel dat de hoogte van het aantal uren dossierstudie zich niet zonder meer laat verklaren door de aard, omvang en complexiteit van de zaak, mede gezien de door de raadslieden van de medeverdachten verrichtte en gedeclareerde werkzaamheden en uren. Zo is verzoekster slechts eenmaal verhoord en is de strafzaak tegen haar met een sepot geëindigd (...) Daarnaast is sprake van dubbele kosten ten aanzien van de bestudering van het dossier door zowel mr. Meijers als mr. Slewe. De rechtbank acht daarom toekenning voor de post ‘bestudering van het dossier’ tot een maximum van 50 uren redelijk en billijk, naar de hiervoor genoemde maatstaf van € 250,00 per uur.

Nu enkele posten in raadkamer niet nader konden worden onderbouwd of uitgelegd, zal de rechtbank het verzoek ten aanzien van deze posten afwijzen. De overige posten zullen met inachtneming van het uurtarief van € 250,00 per uur, worden toegewezen.

De rechtbank kent aan verzoekster uit ‘s Rijks kas een vergoeding toe van € 25.152,26 euro.”